

AKÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır.

DIPLOMAT

Heydər Əliyev

№ 20 (484) 25 - 31 May, Gûlan sal. il 2022
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û siyasî

Qiyməti: 40 qəpik
Həjaye:

28 May Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılması günüdür!

Səh. 2

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin şərəfinə ucaldılmış abidəni ziyarət edib

Səh. 18

Neçirvan Barzani: Dünya barışı təhlükə altında

Səh. 9

Serok Barzani: Şoreşa Gulanê piştrast kir ku îradəya təkəşin û xebata gelê Kurdistanê tu demekê neşikeştiye

Səh. 4-5

Dostdan düşmən düzəltmək ən böyük xəyanətdir

Səh. 5

Rübailər

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Zəngilan rayonunda intensiv meyvə bağı ilə tanış olublar

Səh. 2

Səh. 10

Elî Ewnî: Heya pirsgirêka Kurd çareser nebe Iraq aram nabe

Səh. 9

Mesrûr Barzani pirozbayî li Serok Barzani û Pêşmergeyên qehreman û kesûkarên şehîdan kir

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

Səh. 8

Kürt ve Kürdüstan tarixinin kaynakları

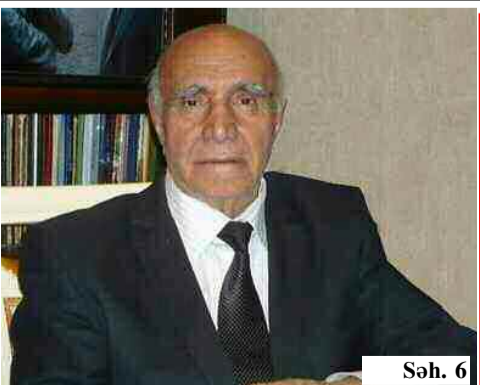
Səh. 12

Erbil'e çağrıda bulunan İran'a Kürt partilerinden yanıt!

Səh. 18

Каземи отдає директиви силам безопасности и Армии

Səh. 19

Səh. 6

Dastanlarda yaşayanlar

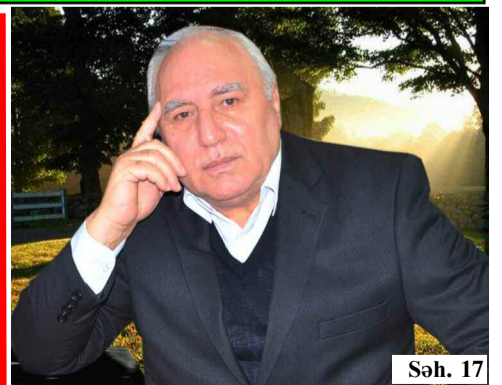
Səh. 19

Шаги, предпринятые для объединения сил пешмерга

Səh. 20

Суд Киркука приговорил курдского политика к шести годам заключения

Səh. 17

TƏBRİK EDİRİK!

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin şərəfinə ucaldılmış abidəni ziyarət edib

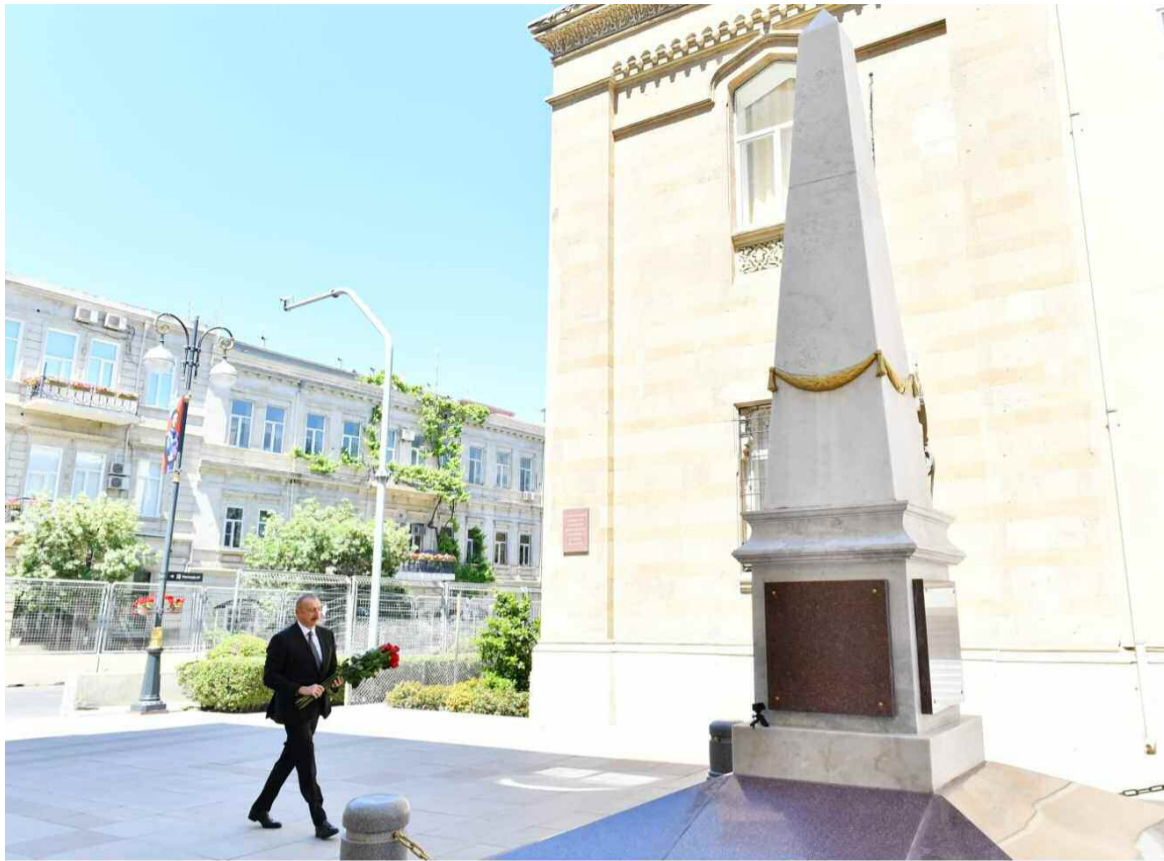
Mayın 28-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin şərəfinə Bakının İstiqlaliyyət küçəsində ucaldılmış abidəni Müstəqillik Günü münasibətilə ziyarət edib.

Dövlətimizin başçısı abidənin önünə gül dəstəsi qoydu.

Yüz dörd il əvvəl - 1918-ci il mayın 28-də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılması ölkəmizin həyatına böyük tarixi hadisə kimi daxil olub. Müstəqil, azad, demokratik respublika qurmaq məqsədini qarşıya qoyan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti cəmi 23 aylıq fəaliyyəti dövründə xalqın milli mənlilik şüurunu özünə qaytardı, onun öz müqəddəratını təyin etməyə qadir olduğunu nümayiş etdirdi. 1918-ci il mayın 28-də qəbul edilən İstiqlal Bəyannaməsindən - Əqdnamədən də görüldüyü kimi, bu möhtəşəm tarix xalqımızın müstəqillik hissələrini daha da gücləndirdi.

Yeni qurulan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti mürəkkəb şəraitdə özünə götürdüyü çətin tarixi vəzifəni şərəflə yerinə yetirdi. Azərbaycanın ilk Parlamenti və Hökuməti, dövlət aparatı təşkil edildi, ölkənin sərhədləri müəyyənləşdirildi, bayrağı, himni və gerbi yaradıldı, Ana dili dövlət dili elan edildi, ordu quruculuğu sahəsində ciddi tədbirlər həyata keçirildi, maarifin və mədəniyyətin inkişafına xüsusi diqqət yetirildi. Azərbaycanın ilk universiteti təsis olundu, təhsil milliləşdirildi, xalqın sonrakı illərdə mədəni yüksəlişi üçün zəmin hazırlayan, ictimai fikir baxımından müstəsna əhəmiyyətli işlər görüldü.

Mövcudluğunun ilk günlərindən xalq hakimiyyəti və insanların bərabərliyi prinsiplərinə əsaslanan

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti bütün ölkə vətəndaşlarına eyni hüquqlar verərək irqi, milli, dini, sinfi bərabərsizliyi ortadan qaldırdı. Dünya birliyi tərəfindən tanınan Xalq Cümhuriyyətinin fəaliyyəti sayəsində ölkəmizin beynəlxalq hüququn subyektı olması 1920-ci ilin aprel ayında bolşevik işğalından sonra Azərbaycanın bir dövlət kimi dünyanın siyasi xəritəsindən silinməsinin qarşısını aldı.

XX əsrin sonlarında yenidən müstəqilliyinə qovuşan Azərbaycan öz suverenliyini qoruyub saxlamağı bacardı. Xalqın istəyi və tələbi ilə hakimiyyətə qayıdan ümummilli lider Heydər Əliyev Azərbaycan

dövlətçiliyinin qorunması üçün qətiyyətli tədbirlər gördü, ölkədə davamlı ictimai-siyasi sabitliyi bərqərar etdi. Beləliklə, Heydər Əliyevin şah əsəri olan müasir müstəqil Azərbaycan dövləti quruldu və sürətli inkişaf yoluna qədəm qoydu. Ulu Öndərimiz dəfələrlə bildirmişdi ki, biz bu gün demokratik Azərbaycan dövlətini qururuqsa, ayağa qaldırırsaq, Xalq Cümhuriyyətinə borcluuyq.

Ümummilli Liderin bu siyasətini Prezident İlham Əliyev uğurla davam etdirir. Məhz bu siyasət nəticəsində bu gün müasir Azərbaycan 104 il əvvəl Xalq Cümhuriyyəti qurucularının arzu-

ladığı, xəyal etdiyi qüdrətli dövlətə, dünyada söz və nüfuz sahibinə çevrilib. Fəxrə qeyd edə bilərik ki, hazırda Azərbaycan dünyanın müstəqil siyasət yürüdən azsaylı ölkələrindən biridir. Bir sözlə, ulu öndər Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi və Prezident İlham Əliyevin uğurla davam etdirdiyi müdrik və qətiyyətli siyasət sayəsində müstəqilliyimiz əbədi, dönməz xarakter alıb.

Prezident İlham Əliyev müsəlman Şərqiində ilk parlamentli respublika olan Cümhuriyyətin irsinin təbliğini daim diqqət mərkəzində saxlayır. Dövlətimizin başçısının sərəncamları ilə 2018-ci

il ölkəmizdə "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli" elan olundu və Cümhuriyyətin 100 illik yubileyi təntənəli şəkildə qeyd olundu. Məhz Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə qəbul olunan "Müstəqillik Günü haqqında" qanunla mayın 28-i Müstəqillik Günü elan edildi.

Azərbaycan xalqı ikinci ildir ki, 28 May – Müstəqillik Günü qalib xalq kimi qarşılayır. Bu əziz bayram erməni işğalından azad edilən torpaqlarımızda da qeyd olunur. Ücrəngli bayrağımız işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə qüdrətlə dalğalanır. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev ənənəsinə sadıq qalaraq mayın 27-də - Müstəqillik Günü ərəfəsində Zəngilana səfər etdi. Rayonun Ağalı kəndində "Ağıllı kənd" layihəsinin birinci mərhələsinin açılışı oldu. Bununla da "Böyük Qayıdış" adlanan prosesə start verildi. Azad edilmiş ərazilərdə aparılan genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işləri də məhz siyasi-iqtisadi müstəqilliyimizin nəticəsi, dövlətimizin gücünün göstəricisidir. Doğrudan da Azərbaycan tarixin heç bir dövründə indiki qədər güclü və qüdrətli olmayıb.

Bu gün Müstəqillik Günü xüsusi əhval-ruhiyyə, böyük sevinc və qürur hissi ilə qeyd olunur. Qardaş ölkənin - Türkiyənin Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın bu əlamətdar gündə Azərbaycana gəlməsi və Müstəqillik Günündə xalqımızla bərabər olması milli bayramımıza xüsusi dəyər qatır, Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığını bütün dünyaya bir daha nümayiş etdirir.

Müstəqil Azərbaycan hər birimizin qürur mənbəyidir. Müstəqillik ən böyük dəyərimiz və sərvətimizdir. Xalqımız qanı-canı bahasına əldə etdiyi bu sərvəti əzmlə qoruyur və əbədi qoruyacaq.

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Zəngilan rayonunda intensiv meyvə bağı ilə tanış olublar

Mayın 27-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Zəngilan rayonunda intensiv meyvə bağı ilə tanış olublar.

Kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimov ilə bağban Qalib Hübətov dövlətimizin başçısına və birinci xanıma intensiv meyvə bağında görülən işlər barədə məlumat verilib.

Bildirildi ki, burada 40 hektar sahədə intensiv ərək bağı salınıb. Hər biri 10 hektar olmaqla 4 çeşiddə ting ekilib. Tinglərdən ikisi İspaniya çeşididir, ikisi isə yerli növdür. Gələcəkdə burada 60 hektar sahədə nektarin bağı salınması nəzərdə tutulur.

Intensiv meyvə bağında yetişdirilən məhsulu saxlamaq və çeşidləmək üçün Zəngilan Logistika Mərkəzi tikiləcək. Mərkəzdə tutumu 5 min ton olan 36 soyuducu kameradan ibarət saxlama anbarı, yetişdirmə kameraları, avtomatlaşdırılmış terminallar, qablaşdırma, çeşidləmə, tərəzi sahələri, yükdaşıma, nəqliyyat parkı və ofis binası yaradılacaq.

Qeyd edək ki, "Ağıllı təsərrüfat" "Ağıllı kənd" fəlsəfəsinin 3 sütunundan biridir. Burada toxumun seçilmədən başlamış aqrotexniki qulluq məsələlərinə qədər hər bir detal nəzərə alınır, nəticədə vahid sahədən maksimum məhsul götürmək mümkün olur.

Prezident İlham Əliyev ABŞ dövlət katibinin enerji diplomatiyası üzrə müavininin müşavirini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mayın 31-də ABŞ dövlət katibinin enerji diplomatiyası üzrə müavininin müşaviri Laura Loxmanı qəbul edib.

Söhbət zamanı Cənub Qaz Dəhlizinin fəaliyyətinə toxunuldu. Azərbaycanın Avropanın enerji təhlükəsizliyində və qazla təmin olunmasının şaxələndirilməsində rolu vurğulandı. Ölkəmizdən Avropaya qaz ixracının artırılması ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı.

Görüşdə Azərbaycan ilə ABŞ arasında ikitərəfli münasibətlərin müxtəlif sahələrdə uğurla inkişaf

etdiyi bildirildi, global enerji layihələrinin həyata keçirilməsində, o cümlədən Bakı-Tbilisi-Ceyhan layihəsinin reallaşdırılmasında ABŞ hökumətinin Azərbaycana verdiyi daimi dəstək yüksək qiymətləndirildi. Azərbaycanda elektrik enerjisi və bərpaolunan enerji sahəsində həyata keçirilən genişmiqyaslı işlərdən danışıldı.

Söhbət zamanı Bakıda ənənəvi keçirilən Beynəlxalq Xəzər Neft və Qaz Sərgisinin önəmi qeyd edildi və bu tədbirin energetika sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsinə töhfə verdiyi bildirildi.

Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətində 28 May – Müstəqillik Günü münasibətilə tədbir keçirilib

Mayın 27-də Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətində keçirilən bayram tədbirində Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əhəd Abiyev

1918-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılması tariximizdə böyük dəyəri olan əhəmiyyətli hadisədir. Əhəd Abiyev çıxışında

və RİHBA-nın işçiləri iştirak ediblər. Əvvəlcə ulu öndər Heydər Əliyevin və ölkəmizin müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü uğrunda həlak olan şəhidlərimizin xatirəsi yad edilib.

İcra başçısı Əhəd Abiyev giriş nitqi ilə çıxış edərək əvvəlcə 28 May – Müstəqillik Günü münasibətilə Daşkəsən rayon ictimaiyyəti və şəxsən öz adından Prezident cənab İlham Əliyevi və Birinci vitse-prezident hörmətli Mehriban xanım Əliyevanı təbrik edib, Azərbaycan xalqı və dövləti naminə şərəfli fəaliyyətlərində onlara uğurlar arzulayıb. Bildirib ki,

xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin və Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin sərəncamlarına əsasən hər il xalqımızın bu əlamətdar tarixi günü bayram kimi qeyd etdiyini vurğulayıb.

Digər çıxış edənlər də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılmasından, müstəqilliyimizin, milli dövlətçiliyimizin keçdiyi böyük şərəfli inkişaf yolundan danışdılar. Əhəd Abiyev tədbirdə "Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyasının yaradılması

haqqında" Prezident cənab İlham Əliyevin Sərəncamına əsasən, həmin Komissiyanın üzvü kimi Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin aidiyyəti dövlət qurumları və mütəxəssis təxçilər, həmçinin rayon arxiv idarəsi ilə birgə Sərəncamın tələblərindən irəli gələn məsələlərin həllinə dair rayon ərazisində fəaliyyət göstərmək üçün işçi qrupların yaradılacağını və bu istiqamətdə müntəzəm işlərin aparılacağını qeyd edib.

Sonra icra başçısı Əhəd Abiyev Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyəti tərəfindən verilən tapşırıqlara və digər məsələlərə dair qarşıda duran vəzifələrlə bağlı təsdiq edilmiş Tədbirlər Planının yerinə yetirilməsi vəziyyətini müzakirə edib, inzibati ərazi dairəsi üzrə icra nümayəndələrinə, məsul vəzifəli şəxslərə görülməli işlərin qısa məzmunu və onların icra müddəti barədə tapşırıqlarını verərək Tədbirlər Planının vaxtında, keyfiyyətlə və tam məsuliyyətlə yerinə yetirməklə nəticəsi barədə şəffaf arayışların təqdim olunmasını diqqətə çatdırıb. Əhəd Abiyev ev təsərrüfatlarının uçotu kitablarının və seçici siyahılarının dəqiqləşdirilməsi, yerlərdə vətəndaşların səyyar qəbulu və elektron müraciətlərin aparılmasının gücləndirilməsi, kadr məsələləri, habelə RİHB-nin yanında İctimai şuranın fəaliyyətinin təmin edilməsi, rayon əhəmiyyətli məsələlərdə ictimai dinləmələrin və müzakirələrin təşkilinə dair də tapşırıqlarını verib.

Samux rayonunda Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılmasının 104 illiyi qeyd edildi

Müsəlman Şərqində ilk parlamentli respublikanın – Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 104 illiyi münasibəti ilə YAP Samux Rayon təşkilatının akt zalında geniş tədbir keçirildi. Tədbirdə Samux rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Alı Qocayev, rayonun hüquq-mühafizə orqanlarının, idarə, müəssisə və təşkilatlarının rəhbərləri, qazilər, eləcə də rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri iştirak edirdilər.

Samux rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Alı Qocayev geniş məruzə ilə çıxış edərək, 1918-ci il may ayının 28-də müsəlman Şərqində ilk demokratik respublika olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 104-cü ildönümü tamam olur.

Bildiyiniz kimi ötən il Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100-cü ildönümü ölkəmizdə yüksək səviyyədə qeyd olundu. Azərbaycan Respublikasının Prezident cənab İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı 2018-ci il ölkəmizdə "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ili" elan edilmişdi.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti xalqımızın siyasi şüur səviyyəsinin, intellektual və mədəni potensialının, yüksək istedad və qabiliyyətinin göstəricisi idi.

1918-ci il mayın 28-də Azərbaycanın istiqlaliyyətinin elan edilməsində, Xalq Cümhuriyyətinin təşəkkül tapmasında və fəaliyyət göstərməsində Cümhuriyyətə rəhbərlik etmiş şəxslərin – Əlimərdan bəy Topçubaşovun, Məmmədəmin Rəsulzadənin, Fətəli xan Xoyskinin, Həsən bəy Ağayevin, Nəsim bəy Yusifbəylinin, Səməd bəy Mehmandarovun, Əliağa Şıxlinski və başqalarının böyük xidmətləri olmuşdur. Bu görkəmli dövlət xadimlərinin, vətənpərvər ziyalıların, peşəkar hərbçilərin adları xalqımızın yaddaşına əbədi həkk olunmuşdur.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Avropanın demokratik dəyərləri ilə Şərq mədəniyyətinin xüsusiyyətlərini üzvi şəkildə birləşdirən yeni dövlət və cəmiyyət nümunəsi idi.

Cəmi 23 ay fəaliyyət göstərməsinə baxmayaraq, ilk respublika dövründə həyata keçirilən tədbirlər müstəqil dövlətçiliyimizin əsaslarının yaradılması və gələcək inkişaf yolunun müəyyənləşdirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb etdi.

Demokratik hüquq və azadlıqların bərqərar olması, etnik və dini mənsubiyyətdən asılı olmayaraq bütün vətəndaşların bərabər hüquqlarının tanınması, hətta bir çox Avropa ölkəsindən daha əvvəl qadınlara seçki hüququnun verilməsi, Azərbaycan dilinin dövlət dili elan edilməsi, təhsil və mədəniyyətin inkişafına xüsusi diqqət göstərilməsi, nizami milli ordunun, təhlükəsizlik strukturlarının qurulması Xalq Cümhuriyyəti hökumətinin yürütdüyü siyasətin miqyasını, mahiyyət və mənasını əyani şəkildə səciyyələndirir.

Xalqımız yeni tarixi şəraitdə öz dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında Xalq Cümhuriyyətinin ənənələrini əsas tutaraq, müstəqil Azərbaycan dövlətini yaratdı. Lakin Azərbaycan Respublikası Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətindən fərqli olaraq, mürəkkəb vəziyyətdə öz müstəqilliyini və suverenliyini qorumağı və möhkəmləndirməyi bacardı, dövlətçiliyin qorunması üçün qətiyyətli tədbirlər görüldü, ölkədə davamlı ictimai-siyasi sabitlik bərpa edildi.

Bu gün möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan Respublikasında demokratik, hüquqi, dünyəvi dövlət, vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu prosesi uğurla davam etdirilir.

Bu sahədə qazanılmış nailiyyətlər qürur doğurur. Respublikamızda siyasi, iqtisadi və sosial islahatlar uğurla həyata keçirilir, ölkə iqtisadiyyatı dönmədən inkişaf etdirilir, əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi üçün təsiri tədbirlər görülür. Bu sırada Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin irsinin öyrənilməsi ilə bağlı görülən işlər xüsusi qeyd edilməlidir.

Müstəqillik Günü haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq artıq bu ildən başlayaraq Mayın 28-i Müstəqillik Günü kimi qeyd edilir.

Tədbirin sonunda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin sərəncamları ilə Vətən müharibəsində iştirak etmiş, işğal olunmuş rayonlarımızın işğaldan azad edilməsi zamanı fərqlənən dövlət qulluqçularına verilən medalların təqdimatı keçirildi.

Laçında 28 May - Müstəqillik Günü qeyd edildi

Artıq 104-cü ildir ki, 28 May tarixi Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin əsasının qoyulduğu əlamətdar gün kimi xalqımız tərəfindən iftixar hissi ilə qeyd olunur. Məhz 1918-ci il mayın 28-də çar Rusiyasının əsarətindən azad olan xalqımız müsəlman şərqində ilk demokratik respublika olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətini quraraq Azərbaycanın müstəqilliyini bəyan edən İstiqlal bəyannaməsi qəbul etmişdir. Dövlət müstəqilliyinin elan edilməsi ilə yanaşı Azərbaycanın ilk Parlamenti və Hökuməti, həmçinin bayrağı, himni və gerbi təsis edilməklə, ana dili dövlət dili elan edildi. Qısa müddətdə ölkədə ordu quruculuğuna başlamaqla Azərbaycanın ilk universiteti təsis olundu.

Xalq hakimiyyəti və insanların bərabərliyi prinsiplərinə əsaslanan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti bütün ölkə vətəndaşlarına eyni hüquqlar verərək vətəndaşlar arasındakı bərabərsizliyi ortadan qaldıraraq bir çox Avropa ölkələrindən daha əvvəl qadınlara seçki hüququnun verilməsini təmin etdi.

Müxtəlif dövlətlərin marağı ilə ölkə qarşı təşkil edilən çoxsaylı yürüş və hərbi təzyiqlər nəticəsində gənc dövlətin parlamenti 1920-ci il aprelin 27-də süquta uğradı. Beləliklə, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 23 aylıq şərəfli fəaliyyətinə son qoyuldu.

Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyəti dövründə həyata keçirilən tədbirlər müstəqil dövlətçiliyimizin əsaslarının yaradılması və gələcək inkişaf yolunun müəyyənləşdirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb etdi. Ruhu azad olan bir millət heç kəs köləlikdə saxlaya bilməz. 1991-ci ilin oktyabrında Azərbaycan xalqı XX əsrdə ikinci dəfə öz müstəqilliyini bərpa edərək Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövrünün dövlət rəzləri və himninə sadiqliyini elan etdi.

Lakin o zaman hakimiyyətdə olan

naşı və səriştəsiz rəhbərliyin təcrübəsiz fəaliyyəti sayəsində 1993-cü ilin may-iyun aylarında hökumət böhranının son dərəcə kəskinləşməsi ilə ölkədə vətəndaş müharibəsinin baş verməsi və müstəqilliyin itirilməsi təhlükəsi yarandıqı təqdirdə xalqın təkidli tələbi ilə ümummilli lider Heydər Əliyev ikinci dəfə hakimiyyətə gəlməsi nəticəsində Azərbaycanda dövlət müstəqilliyinin yeni mərhələsi başlandı.

Ulu öndər Heydər Əliyevin müstəqil Azərbaycana rəhbərliyi ilə ölkənin ictimai-siyasi, sosial, iqtisadi, elmi-mədəni həyatında, beynəlxalq əlaqələrində əsil dönüş yarandı. Uzaqgörən liderin həyata keçirdiyi təxirəsalınmaz tədbirlər nəticəsində Milli Ordu formalaşdırıldı, bütün siyasi və diplomatik vasitələrin işə salınması ilə 1994-cü ilin mayında həyatı əhəmiyyət kəsb edən atəşkəsə nail olundu.

Həmçinin beynəlxalq aləmdə Azərbaycana qarşı artan inam və maraqdan istifadə edərək 1994-cü ilin sentyabrında "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması Heydər Əliyev tərəfindən hazırlanmış müstəqil Azərbaycanın iqtisadi inkişaf konsepsiyasını təşkil edən neft strategiyasının parlaq təzahürü olmaqla beynəlxalq aləmdə nüfuzunu daha da artırdı.

Ulu Öndər Heydər Əliyev çıxışlarında dəfələrlə bildirmişdir ki, "Biz bu gün demokratik Azərbaycan dövlətini qururuqsa, ayağa qaldırırsaq, Xalq Cümhuriyyətinə borclu yuq. İlk demokratik cümhuriyyətin yaranması gününü əziz tutaraq, onu Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi günü – Respublika Günü elan etmişik və bu bizim milli bayramımızdır".

Bu gün ulu öndər ideyaları onun layiqli davamçısı Möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Dövlətimizin başçısının Azərbaycan Xalq Cümhu-

riyyətinin 100 illik yubileyi haqqında Sərəncam imzalaması, 2018-ci il ölkəmizdə "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ili" elan etməsi onun milli dövlətçilik tariximizə diqqət və qayğısının göstəricisidir. Cənab Prezidentin tarixi keçmişimizə, varisi olduğumuz Xalq Cümhuriyyətinə bu qədər önəm verməsi xalqımız tərəfindən böyük rəğbətlə qarşılıdır.

Ölkə başçısı cənab İlham Əliyev və birinci vitse prezident Mehriban xanım Əliyevanın birgə gərgin əməyi nəticəsində sürətlə dəyişən çağdaş dünyada bütün beynəlxalq görüşlərdə və aparılan yüksək səviyyəli danışıqlarda Azərbaycanın mənafeləri uğurla müdafiə edilir.

Qürurverici haldır ki, artıq müstəqil dövlətimiz bir çox mötəbər, beynəlxalq tədbirlərə məharətlə ev sahibliyi edir. Bu isə ölkəmizin dünyada artan nüfuzundan və ona olan dərin inamdan xəbər verir. Azərbaycan təkcə regionda deyil, beynəlxalq miqyasda söz sahibi olan ölkə və strateji əməkdaş kimi qəbul edilir. Fərəhli haldır ki, 2020-ci il 8 Noyabr Möhtəşəm Zəfər tariximizdən sonra Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının növbəti ildönümünü xalqımız qürur və sevinc hissi ilə qarşılayır. Belə ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında rəşadətli Ordumuzun düşməne qarşı 27 sentyabr 2020-ci il tarixdən başlayaraq cəmi 44 gün davam edən Vətən müharibəsi zamanı Ermənistan ordusu üzərində Möhtəşəm Qələbəsi ilə dövlətimizin ərazi bütövlüyü bərpa edilmişdir. Bu isə dövlət müstəqilliyimizin ildən-ilə möhkəmləndiyini qüdrətinin daha da artdığını göstərir. Bir daha bütün bunlar əminliklə söyləməyə əsas verir ki, müstəqilliyimiz əbədidir, dönməzdir və sarsılmazdır.

Dostdan düşmən düzəltməyə ən böyük xəyanətdir

Müsaibim xalq şairi, böyük demokrat, azadlıq çarçısı Söhrab Tahirdir. O indi aramızda olmasa da xatirələri bizimlə yaşayır. Allah rəhmət eləsin.

-Söhrab müəllim, biz birlik ki, siz həyatda tarixən kürd xalqı ilə bağlı olmusunuz. "Diplomat" qəzetində kürd xalqı ilə Azəri xalqının dostluğu barədə, bu xalqların birliyi haqqında tarixən bir-birilərə arxa olduqlarının canlı şahidi kimi gördükləriniz hadisələr haqqında bizə nə danışacaqsınız?

-Sizin bu mövzuya toxunmanız mənim ürəyimdir. Qəhrəman kürd xalqı haqqında saatlarla danışsam, yenə qurtarmaz. Mən kürd xalqını, yəni siz kürdlər deyirsiniz, bu demək olar ki, mənim heç xoşuma gəlmir. Həmişə deyəndə kürd xalqı demək lazımdır. Kürd xalqını mən həm qüdrətli, həm şücaətli, həm də rəşadətli bir xalq kimi tanıyıram. Dünyada hər beş-altı qəhrəman, fədakar xalq varsa, onun biri də kürd xalqıdır. Yüz ildir ki, mənim atamın, əmilərimin, dayılarımın, babalarımın danışdığı söhbətləri, ora daxil edərək deyirəm və son səksən ildə gözümlə qabağında olan hadisələrə əsasən deyirəm. Amma əmilərim, dayılarım kürdlərlə vuruşmalarda İran qoşunlarında zabit kimi iştirak ediblər. Bu yüz ildə kürd xalqı doğrudan da çox şücaətli döyüşlər göstəriblər, azadlıq yolunda olmanın fədakarlığını ediblər. Boş əllə böyük dövlətlərə qarşı, azadlıq mübarizəsi apararaq döyüşüblər. İngilis dövlətinə, Amerika dövlətinə, Türkiyə dövlətinə, İran və İraq dövlətlərinə qarşı vuruşaraq bir çox olmanın qəhrəmanlıqlarını göstəriblər.

Kürd xalqının ən böyük faciəsi onun beş yerə parçalanmasıdır. Belə desək, Kürdüstan ərazisi beş dövlət tərəfindən işğal olunub. Və bu xalq beş işğalçı dövlətin ərazisində yaşayır. Bu işğalçı dövlətlər bu xalqı beş yüz ildən artıqdır ki, assimilyasiyaya, yox etmə siyasəti aparsalarda, böyük kürd xalqı, öz zəngin mədəniyyəti sayəsində, cəsəreti sayəsində sürgün olunduğu ərazilərdəki yerli sakinləri assimilyasiya ediblər, amma özləri assimilyasiya olmayıblar. Beş dövlət, Kürdüstanı və kürd xalqının milli torpaqlarını beş yerə bölüb və adi əhali kimi onları idarə ediblər. Kürd xalqı həmişə bu cür ədalətsizliyə qarşı, azadlıq ideyası uğrunda mübarizə aparması Kürdüstan xalqının, kürd xalqının birləşməsi, bir vətət halında yaşaması, Kürdüstan dövlətinin yaranması, onun əsil aparıcı ideyalarındandır və buna da kürd xalqının çox böyük hüququ və səlahiyyəti var. Mübarizə aparmağa, vuruşmağa səlahiyyəti var, partiya şəklində də mübarizə etmə səlahiyyəti var.

Gərək kürd xalqı nə vaxtsa birləşsin, özünün hüquqi dövlətini yaratsın. Mən inanıram qardaş qəhrəman kürd xalqı öz azadlığını əldə edəcəkdir. Kürdüstanın yaranması, vahid Azərbaycanın ya-

ranmasına zəmin yaradacaq.

Azərbaycan xalqı iki yerə parçalanıb, üç yerə ayrılıb.

Amma Kürdüstan və kürd xalqı, beş yerə parçalanıb, bir avropalı bunu heç cürə təsəvvür edə bilməz.

Bu dövlətlər də hələsi bir inanclandır, biri xristian dövlətidir, biri sünnidir, biri şii, biri suriyanidir. Axır ki, kürd xalqı çox böyük faciəli dövrlərini yaşayıb və bu gün də öz azadlıq mübarizəsini davam etdirir, silahlı yerə qoymur. Kürd xalqı həmişə silahlı olub, mənim gözümlə qabağında olan hadisədir, kürd qızının cevizində silahın olmasını eyib tutublar.

Mən on bir il Kirmanşahda yaşamışam. Kürdlərin içində olmuşam, Kürd kəndlərinə gedib-gəlmişəm və onların adət-ənənələrini mən çox yaxşı bilirəm. Kürd qəhrəmanı üçün, kürd fədakarı üçün, kürd oğlu üçün silah övladdan daha şirindir. Bunları mən gözümlə görmüşəm və yazdığım əsərlərdə onları müəyyən qədər şərh etmişəm, bədii obrazlarını yaratmışam. Məsələn: "İki güllə iki sevgi" romanımda bu cəhətləri, kürd xanının gözəl xüsusiyyətlərini vermişəm. Sonra "İki müttəhim" povestimdə demək olar ki, ancaq kürd nümayəndələrindən, Kürdüstan əhalisinin həyatından yazmışam. Kürdün sevgisi necə olar, o sevgi necə mərd sevgidir. Və mən görməmişəm bir kürd qızı başqa bir millətə ərə getsin. Mən indiyə qədər kürd qızının başqa millətə ərə getməsinə görməmişəm. Bəlkə də olub, amma mən eşitməmişəm. Mən görməmişəm ki, çörəyin xatirinə, kürd qızı fahişəxanələrə düşsün. Örməmişəm, Avropada da görməmişəm. Bax bu cəhətləri, bəlkə bu cəhətləri yox, kürd xalqının alimləri, yazıçıları, şairləri, qələm sahibləri, ixtiraçıları, bunların hamısını nəzərə alanda, mən kürd xalqının özünün dövləti olmasını, özünün hakimiyyəti olmasını, özünün vahid torpağı olmasını bir xalq şairi kimi, bir yazıçı kimi, respublikada tanınmış bir ziyalı kimi arzu edirəm və səs verirəm. Haqq verirəm kürd xalqına ona görə ki, həqiqətən də böyük, zəngin, qüdrətli tarixə malik olan qəhrəmanlıqlarla dolu döyüşləri, yürüşləri, hücumları ilə zəngin olan bir xalqın haqqı var ki, sərbəst yaşasın, özünün hakimiyyəti, dövləti olsun, özünün torpaq vahidliyi olsun. Kürd xalqı ilə mən Kürdüstanda, Təbrizdə, Bakıda, Şirvanda və Tehranda da çox işləmişəm. Kürdlərlə işləmək mənim üçün şərəfli olub. O qədər onlar

mehribandırlar, o qədər mərdirlər ki, dərdlərini çalışdırlar ki, heç kimə deməsinlər.

Xalq şairi Söhrab Tahir

Tahir Süleyman

Bir adama əl açmazdılar. Mən kürd yolçusu (dilançısı) görməmişəm. Kürdü həmişə mən başı uca görmüşəm. Biz sürgün olanda misal üçün deyirəm.

Şirvanşahdan bizi əvvəl Kəngavərə sürgün elədilər 1932-ci ildə, İranın bu başından o başına. Biz sürgün olduq. Astara şəhərindən Kəngavərə getdik. Orda iş olmadı. Atam və əmimgili, iki ağır ailəni bir yerdə sürgün etmişdilər.

Onda mənim altı yaşım var idi. Kəngavərdən gəldik Şirvanşaha. Eşitdik ki, Şirvanşahda neft şirkəti var. İngilis, İran Neft şirkətlərinə fəhlə lazım idi. Atam, əmim bir də mən orada işləməyə getdik və işlə təmin olunduq. Mən on yaşında ikən atamla birlikdə işə başladım.

Amma biz yaşamağa ev tapı bilmirdik. Orada Məhəmməd adlı bir kürd var idi. O, çox ucaboşlu idi. Onun iki arvadı var idi. Məhəmmədin birinci arvadı Mina xatun idi. Bir az yaşlı idi, İkinci arvadı çox cavan idi, adı Hacixanım idi. Mən deyərəm ki, həyatımda, bəlkə də dünyada Hacixanım kimi bir gözəl qadın görməmişəm.

Bu o qədər gözəl idi ki, adam ona baxanda xəcalət çəkirdi. Tər basırdı adamı. Kürd Məhəmməd iki arvadı bir evdə saxlayırdı.

Atam çox əsəbi idi. Mənim dayılarım hamısı İranda kommunist olub, əmim də onlar kimi. Amma atam bunlara qoşulmayıb. Yəni çox cavan olub. Sonra ümumiyyətlə bunların hərəkətləri onun xoşuna gəlməyib. Ona görə də onlara qoşulmadı.

Qubaxan iş başına gələndə İranda I Padşah Pəhləvi bütün kommunistləri həbs etdi. O cümlədən mənim əmimi, atamı, dayılarımı da, İranın şimalından cənubuna sürgün elədilər.

Məhəmməd ikinci mərtəbəni

raye vermişdi, özü birinci mərtəbədə qalırdı, əmimlə bizə iki otaqlı, böyük otaq vermişdi. İki ay bizdən kirayə almadı. Və dedi: işə düzəlməyə qədər sizdən kirayə Pulu almayacağam. Mən sizin vəziyyətinizi görürəm.

Atam işə düzələndən sonra ki-

xanda guppultu ilə çıxır.

Deyirlər ki, o guppultu dərində Fərhadın külüngünün səsidir. Hələ də qoymur ki, daşlar suyun qarşısını alsın.

Kürd xalq bu məsələni əfsanələşdirib, müəyyən qədər mifləşdirib, bu haqda mən bir poemada yazmışam "Sevgi əfsanəsi".

Deməli dörd məktəbli getmişdik Xızır dəryaçasına çimməyə, orda gördük ki, gölün üstündə ot bitib, güllər açıb. Dedik burda çimmək günah olar, bu müqəddəs göldür. Xızır Peyğəmbərin orda mağarası da var. Gəldik aşağı, göldən axan suda çimdik. Amma göldə çimmədik. Sonra gördük üşüyürük. Ətraf dağlar və meşələrlə əhatə olunmuşdu. Gəldik yol ağzına ki, avtobusa minək gedək Şirvanşaha.

Mən gördüm ki, asfaltın kənarında bir jandarm nəfəri və bir milli geyimdə olan kürd kişisi hansı ki, başında şəlmə belində qurşaq, alçaqdan söhbət edirdilər. O dövəmdə şahla kürd xalqı arasında böyük müharibə gedirdi.

Kürd ona nəse deyir, başa salır, kürdün yanında 4-5 yaşlarında oğlan uşağı var idi. Bu hadisəni gözələrlə görmüşəm.

Mən o hadisənin canlı şahidi kimi danışırım. Uşağı onun qucağına qoyub tufəngi dartıb onun çiyindən aldı, qundağından öldü "Bello" tufəngi idi, biri var uzun "Bello" digəri gödək "Bello", bu uzun "Bello" idi.

- İngilislərin istehsalı idi? - Nəriman müəllim soruşdu:

- Xeyr, Almanların istehsalı idi.

Deməli, silahı ondan aldı, qundağından öpüb, çiyinə saldı və üzünü dağlara tərəf tutub çıxıb getdi. Mən çox heyrləndim, uşağını öpmədi heç, öz balasını, dörd yaşındakı oğlunu tufəngə dəyişdi, oğlunu öpmədi, tufəngi öpüb dağlara şaha qarşı müharibəyə getdi. Kürdüstanın azadlıq müharibəsinə.

O dövəmdə, yuxarıda dediyim kimi, şah qoşunları ilə kürd xalqı döyüşürdü.

Öz azadlığını əldə etmək üçün, kürd xalqı balasını, atasını, anasını qurban verər, tək o böyük eşqinə, azadlıq eşqinə çatsın, yalnız azad yaşasın. Bunları mən gözümlə görmüşəm. Bu hadisələri unutmaq olmaz! Biz belə hadisələri, vətənə bağlılığı, vətənə sevgisini övladlarımızı aşılamalıyıq ki, düşməne qalib gələk.

Mən öz romanımda da belə bir hadisəni təsvir etmişəm. Kürdlərin fədakarlığını, qəhrəmanlığını, müdrikiyini, İzo adında bir şəxsin simasında vermişəm, onun adı İzzət idi. Bunu o döyüşlərdə iştirak edən dayım mənə danışmışdı, 1942-ci ildə kürd xalqı ilə İran qoşunları Kürdüstan dağlarında vuruşurdular, möhkəm vuruş gedirdi. Dayım İran ordusunda zabit olub, bu hadisələri o, mənə danışmışam. Onun dediklərini mən romana salmışam.

Dostdan düşmən düzəltmə ən böyük xəyanətdir

-Kürdlər dağlarda səngər tutublar. Aranda İran qoşunları ilə gecə-gündüz vuruşurlar. İzzət gəlib görür ki, o İran qoşunlarının cəbhəsinin içində bir ev var, bir dənə evdir, damında da bir dənə yorğan-döşək var. Fikirleşir bu yorğan-döşəyin içində görəsən kim yatır? Xeyli fikirleşir, bir-iki-üç gün gəlir-gedir, görür ki, axşam saat on birdə yorğan-döşək açılır, səhər saat səkkizdə yorğan-döşək yığılır. Fikirleşir ki, yaqın qoşunun başçısı çıxıb orda yatır.

Cəbhədir də, İran cəbhəsi. Deyirlər ki, o zamanki dövrdə, orada generala sərleşkər deyirlər. General hər halda orda yatarsa, demək mən indidən, gündüz çağı, tufəngi elə ora tuşlayım. O, gecə gəlib yorğan-döşəyini açıb yatanda, gələrəm tətii çəkərəm, gülləni qaranlıqda buraxaram, çıxıb gedərəm. Gündüz tufəngi elə tuşlayır ki, yorğan-döşəyin düz ortasına. Tufəngin altına daş zad qoyur, düz tuşlayır ora, iki-üç dəfə yoxlayır, əlini çaxmağa aparanda tufəng tər-pənmesin deyər. Gecə saat on birdə İzzət gəlir, əlini qoyur tufəngin üstünə, tətii çəkir (o kitabda adı İzo gedir), tufəngi götürüb, çıxıb gedir. Yoldaşları soruşurlar: İzo hardan gəli-sən?

Deyir: - Sərleşkər Əli bəyi öldürdüm, ordan gəlirəm.

Deyirlər ki, bu dəli olub yaqın, aşağıdakı düşmənlərin əlindən generalı necə öldürə bilərsən?

Deyir: - Görərsiz də.

Bunu aparırlar kürdələrin başçısı Həmə Rəşidin yanına. Həmə Rəşid soruşur ki, sən deyirsən öldürübsən generalı?

- Bəli!

- Necə bilək ki, öldürmüşsən?

- Sağlıq olsa, sabah biləcəksiniz.

Həmə Rəşid İzonu ələ salıb zarafat edir.

İzo tufəngini götürüb, çıxıb gədir evinə.

Gəlir evə yatır və səhər görür ki, qağını bərk döyürlər:

- İzo səni Həmə Rəşid çağırır!

İzo deyir: - Nə xəbərdir?

Cavab verirlər. - Get, xəbəri özün biləcəksən.

İzo gəlir Həmə Rəşidin yanına, Həmə Rəşid deyir: İzo, sən o generalı harda vurdun?

- Kimi?

- Generalı öldürüblər!

- Dedim ki, mən öldürmüşəm!

- Bəs bizə niyə demirsən?

- Dedim, inanmadınız.

Bilirsiniz, mən tufəngi onun yorğan-döşəyinə tuşlamışdım, dedim birdən ölməz, güllə başqa yerindən dəyər. Mən sizin yanınızda xəcalətli olaram. Görünür ki, yaqın tuşlamışam ki, öləm.

Bu kürdlərin düzlüyü, qoçaqlığı ibtidaidən olsa da, qəhrəmanlıq müdrikiyidir. Bir kəndli İzo, kürd İzo gör nə düşünüb. O, İran qoşununun generalını gör, necə sıra-

dan çıxarıb, onların başçılarını öldürmüşdü. Çox hadisələr var ki, adam fəxrlə danışa bilər.

Bir kürdün igidliyini mən özüm görmüşdüm. Elə o, İzonun özüdür. Bir Azərbaycanlı zabitin günahını gedib məhkəmədə boynuna almışdı və demişdi ki, bu hadisəni mən etmişəm, bu cinayəti mən törətmişəm, onda da sübut yox idi. Familiası Fəlaməzi idi o zabitin. Sübut yox idi, bunu elə məhkəmə ediblər ki, bəlkə bir sübut tapılar. Axırda İzo gedib girir məhkəmənin içinə və deyir ki, onu mən öldürmüşəm. Kim deyir onu Fəlaməzi öldürüb? Mən öldürmüşəm. Bundan sonra Fəlaməzini buraxırlar. Onun adı Azəri Fəlaməzi yox, Zabıt

sın. Kürd xalqı ilə Azərbaycan xalqını vuruşdurmaq mümkün deil!

Tarixi araşdırsanız, görəcəksiniz ki, İranda XX əsrin əvvəllərində, əsrin ortalarında, Cənubi Azərbaycanda Pişəveri hərəkatı dövründə, sonra 1945-ci ildə, II Azər hadisəsindən sonra Nəvəqədi ilə Urmiya arasında, azərbaycanlılarla kürdlər arasında böyük ədavət yaratmaq istəyiblər. Amma Azərbaycan xalqı ilə kürd xalqı heç bir fitvaya getməyib, əksinə biri-birinə yardımçı, arxa olublar.

-Elə qəhrəman Kürdoğlu İsmayıl ağa Sımkonu götürək. Türkiyədən qovulmuş əlli min erməni, rus, assori ordusu, yüz əlli min silahsız adamı bir neçə gündə qətl

çıxarıblar. Mən çox təəssüf edirəm. Əvvəla, bunun səbəbini onda görürəm ki, Prezident seçkiləri yaxınlaşanda ya ləzgi, ya kürd, ya da talış məsələsini qaldırmaqla istəyirlər ki, cəmiyyəti zəif salsınlar və əhalini qorxutsunlar.

Allaha şükür, Azərbaycan xalqı bu cür sınaqlardan çox çıxıb. Əgər azərbaycanlı mənəmsə, qardaş azərbaycanlı kürd xalqını sevir. Bu cəhətdən mən həm öz xalqıma, həm də kürd qardaşlarıma, eləcə Azərbaycanda yaşayan bütün etnik xalqlara belə müraciət edirəm ki, düşmənin sözlərinə inanmasınlar. Tarixi köklərimizə bağlılıqlardan çıxış etsinlər. Kürd xalqının, Azərbaycan xalqının gözəl xüsusiyyətlərindən çıxış etsinlər. Bunlar həmişə öz dostluqlarını tarix boyu saxlamış və saxlayacaqlar. Yoxsa mənim qəzetim min dənə artıq satılsın deyər, mən gətirim qəzetimdə hər cür səfəh söhbəti şişirdim və iki xalqın arasında soyuqluq yaradırdım. Əlbəttə ki, bu heç vaxt baş tutmuyacaq.

Sizin qəzetinizin potensialı çox yaxşıdır. "Diplomat" qəzetini mən tez-tez vərəqləyirəm, "Diplomat" qəzeti çalışır ki, Azərbaycan xalqlar dostluğunu, göz bəbəyi kimi qorusun və biz də onun redaktoruna mən şəxsən inanıram, bilirəm ki, bu cür naçarəsizliklərin, sünniliklərin qarşısını alan, ədavət salanın qabağını alan oğullar var. O qəzetdə işləyirlər və mən özüm də kömək edəcəm, çünki, mən kürd xalqını çox sevirəm. Onun ədəbiyyatını, mədəniyyətini, kişilik xüsusiyyətlərini, onun qeyrətli, namuslu, rəşadətli bir xalq olduğu üçün çox sevirəm.

Kürd xalqını da müdafiəsini, Azərbaycan xalqını müdafiə elədiyim kimi həmişə onu müdafiə edəcəyəm. Xüsusilə "Diplomat" qəzetinin səhifələrində.

- Çox sağ olun, Söhrab müəllim, belə bir sual sizin söhbətinizdən irəli gəlir. Bir az əvvəl özünüz də qeyd etdiniz ki, Azərbaycan xalqı ilə kürd xalqının taleyi demək olar ki, eynidir. Və Azərbaycanı götürəndə, əslən Qərbi Azərbaycan, Şimali Azərbaycan, Cənubi Azərbaycan hardasa dörd yerə parçalanıb. Bu gün mən Azərbaycan torpaqları üçün canımı verməyə hazıramsa, deməli Kürdüstan üçün də qanıma verməyə hazırım. Buna söhbət ola bilməz. Amma, bu iki xalqın yaraları eynidir. Kürdüstanda indi də inqilabi mübarizə davam edir. İstər İraqda olsun, istər Türkiyədə olsun, istər

Suriyada olsun, istərsə də İranda olsun, mərhələ-mərhələ tarixdə olubdur və indi də davam edir, siz bunun şahidsiniz, amma nədənsə Kürdüstanın adı gələndə bizim bəzi "tarixçilərimiz" kimlərə xidmət edən müxalif qüvvələrimiz bu məsələyə biganə, soyuq, yanaşırlar. Hətta ümumdüşmənimiz olan erməniyə qarşı elə kin sürmürlər. Yəni Kürdüstan dövləti olub? Belə bir millət var? Çox zamanda özəl televiziya kanallarında diktatorların birtərəfli mövqeyi, istəməz, istər Azərbaycan xalqı arasında, istərsə də kürd xalqı arasında, ürək arğıcı mövzular, fikirlər şərh edilir. Belələrinə sizin münasibətiniz necədir?

- Mənim bunlar haqqında fikrim belədir, yenə də deyirəm kürdlər demə sənə qurban olum, kürd xalqı denən.

Elə burda, Azərbaycanda yaşayan kürdlərə də küdr xalqı demək lazımdır.

Mənə elə gəlir ki, son vaxtlar, Azərbaycanda böyük ictimai hadisələr qarşısında müxalifət həmişə müəyyən macəralar tapıb deyir. Son vaxtlarda hiss edirəm ki, orda-burda danışırlar, yazırlar, deyirlər ki, bir çox kürd böyük vəzifələrdə işləyirlər.

Azərbaycana 60 min kürd gətiriblər. Onlar düzgün fikirləşsələr özlərini hörmətdən salırlar.Əlbəttə ki, hər kəsin ləyaqətinə görə, bacarığına görə, təfəkkürünə, siyasi səviyyəsinə, fədakarlığına görə bir də ki, Azərbaycan Respublikasına sədaqətinə, Azərbaycan xalqının varlığına sədaqətinə görə, kürd nümayəndəsi də dövlət aparatında işləməlidir. Müxalifət bunları görür onda onun vəziyyəti dəyişməyə başlayır.

Niyə bir kürd gəlib, filan vəzifəni tutub?

"Mən burda on bir ildir ki, elə tək cəzə çıxardıram, elə vəzifəyə çata bilmirəm". Bax mənə elə gəlir bir səbəb də budur. Ondən qorxmaq lazım deyil. Bizim dövlət aparatımızda azərbaycanlı da, tat da, kürd də, ləzgi də, talış da lazımı oğullar bacarığına görə, ləyaqətinə görə öz vəzifəsini tutublar, işləyirlər və hamısı da Azərbaycan xalqına, onun varlığına, dövlətçiliyinə sədaqətlə xidmət edirlər.

Bu müxalif qüvvələri çox yandırır. O cəhətdən narahət olmaq lazım deyil. Azərbaycanda yaşayan qardaş xalqların birliyini heç kim poza bilməz. Yuxarıda da qeyd etdiyim kimi, dostdan düşmən düzəltmək ən böyük xəyanətdir.

Müsahibəyə və səmimiyyətə görə sizə təşəkkür edirik.

- Sağ olun.

- Siz də sağ olun.

Müsahibəni apardı:

Tahir Əliyev,
"Diplomat" qəzetinin
təsisçisi və
baş redaktoru

Xalq şairi Söhrab Tahir

Şair Nəriman Əyyub

Əli Təbrizli idi. İzo isə gecə türmədən qaçır. Yəni bunu deməklə, mən istəsəm kürd xalqının fədakarlığından, gözəl xüsusiyyətlərindən, qəhrəmanlıqlarından danışsam, mənə bir ay vaxt azlıq edər.

- Söhrab müəllim, sizin bu xoş sözlərinizi eşitmək fərəhvericidir, amma Azərbaycan mətbuatında və bəzi tele-kanallarda nədənsə bəzi müxalif qüvvələr çalışırlar ki, kürd xalqı ilə Azərbaycan xalqı arasında sərənlik gətirsinlər. Və kürd xalqına qarşı bir ikrah hissi oyatsınlar.

Siz Azərbaycanın xalq şairisiniz, bir demokratik mütəfəkkir, azadlıq carçısı, ziyalı, bir elm adamı kimi sizin bu məsələyə münasibətinizi bilmək istərdik?

- Azərbaycan xalqına bu gün düşmən qazanmaq, xəyanət deməkdir. Xüsusilə mən deyirdim ki, dostdan düşmən düzəltmək ən böyük xəyanətdir. Bu güllü, çiçəkli respublika dünyada bərabəri olmayan çox saylı, çox dilli xalqların Azərbaycan Respublikasıdır. Azərbaycan xalqına, Azərbaycan dövlətçiliyinə qarşı naxələflər çox şey deyər bilər. Mənə elə gəlir ki, müxalif qüvvələr bir az da fəallaşır və bir az da daha çox macəralı söhbətlərə əl atmış və atmaqdadır və bundan Azərbaycan xalqı qorxmamalıdır. Heç kəs narahət olma-

etmişdir. Onların rəhbəri Şəmun, Tikran, Təbrizi almaq niyyətində idilər, əyər İsmayıl ağa Sımko olmasaydı. Urmiya tərəfində Qərbi Azərbaycanda da onlar yüz əlli min insanı yenə də qətl edəcəkdilər. Amma İsmayıl ağa Sımko köməyə gəldi və onların əl-ayağını yığışdırdı. Onda İran və Türkiyə dövlətləri də orda bir erməni-assori dövlətinin yaranması tərəfdarı olduqları üçün, bu kütləvi qətlərə müdaxilə etmirdilər.

Amma İsmayıl ağa vaxtında gəldi, öz ordusu ilə onları darma-dağın etdi və qovdu.

Kürdlər hər zaman azərbaycanlıların dar günündə onlara arxa, dost olub. Qarabağ hadisələrində istər qaçqın kürdlər, istərsə də yerli köçkün kürdlər, yüzlərlə qurbanlar verdi, qəhrəmanlıqlar göstərdi, evlərindən-eşiklərindən oldular və tarixdə qazandıqları ada sadıq qaldılar. Kürd xalqının da ən ağır vaxtında azərilər onlara dəyər olub. İqtisadi cəhətdən yardım ediblər, dostluqlarını göstəriblər. Buna görə də nahaq yerə əlləşməsinlər, kürd xalqı qeyrətli xalqdır, o heç zaman Azərbaycan xalqı ilə düşmən ola bilməz. Tək-tük adamlar ola bilər. Onlar heç vaxt elə bir ədavət qızıqdıra bilməzlər. Çünki bu xalqlar tarix boyu imtahanlar verib, sınaqdan çıxıb, dostluğu qoruyub bu günümüze qədər gətirib

dostluğunu, göz bəbəyi kimi qorusun və biz də onun redaktoruna mən şəxsən inanıram, bilirəm ki, bu cür naçarəsizliklərin, sünniliklərin qarşısını alan, ədavət salanın qabağını alan oğullar var. O qəzetdə işləyirlər və mən özüm də kömək edəcəm, çünki, mən kürd xalqını çox sevirəm. Onun ədəbiyyatını, mədəniyyətini, kişilik xüsusiyyətlərini, onun qeyrətli, namuslu, rəşadətli bir xalq olduğu üçün çox sevirəm.

Kürd xalqını da müdafiəsini, Azərbaycan xalqını müdafiə elədiyim kimi həmişə onu müdafiə edəcəyəm. Xüsusilə "Diplomat" qəzetinin səhifələrində.

- Çox sağ olun, Söhrab müəllim, belə bir sual sizin söhbətinizdən irəli gəlir. Bir az əvvəl özünüz də qeyd etdiniz ki, Azərbaycan xalqı ilə kürd xalqının taleyi demək olar ki, eynidir. Və Azərbaycanı götürəndə, əslən Qərbi Azərbaycan, Şimali Azərbaycan, Cənubi Azərbaycan hardasa dörd yerə parçalanıb. Bu gün mən Azərbaycan torpaqları üçün canımı verməyə hazıramsa, deməli Kürdüstan üçün də qanıma verməyə hazırım. Buna söhbət ola bilməz. Amma, bu iki xalqın yaraları eynidir. Kürdüstanda indi də inqilabi mübarizə davam edir. İstər İraqda olsun, istər Türkiyədə olsun, istər

Əhməd Həppo
(Əvvəli ötən sayımızda)

Yallı mahnılarının hər birinin özünə məxsus havası, ritmi, qaydası vardır. Mahnıların mövzu dairəsi də genişdir: sevgi, məhəbbət, təbiət təsviri, ictimai motivlər və s.

Yallı mahnılarını ən çox gənclər ifa edirlər. Bu mahnıları şənliklərdə, toylarda oxuyurlar. Gənclərin xoşladığı şənliklərdən biri "Bindarük"dir.

"Bindarük" / "Ağac kölgəsində" / şənliyi hər il yazın ilk ayında keçirilir. El-obanın gəncləri bəzənib-düzənir. Kimi yağ, ət, pendir, şor, çörək, kimi də qab-qacaq götürüb əvvəlcədən müəyyənləşdirilmiş ağacın altına yığırlar. Oğlan və qızlar ələ-ələ tutub yallı mahnıları deyə-deyə oynayırlar, sevgililər əhd-peyman bağlayırlar.

Kürd xalqının bayramlarından danışarkən "Novruz" bayramından bəhs etməmək olmaz. "Novruz" – "nüh roz" qədim kürd dilində "yeni gün" deməkdir. Əfsanəyə görə kürd xalqının təşəkkül tapması novruzla bağlıdır. Xalqın inancına görə "Novruz və kürd" əkidir. Məhz buna görədir ki, əksər kürd şair və yazıçıları yaradıcılıqlarında "Novruz"u tərənnüm etmişlər.

Beləliklə, qeyd etmək lazımdır ki, kürd mahnıları xalqın adət-ənənəsi ilə, tarixi və azadlıq uğrunda mübarizələri ilə, istək və arzuları ilə sıx surətdə bağlıdır.

Məlum olduğu kimi xalq arasında "Məme Alan" və ya "Məm və Zin" kimi şöhrət tapmış dastan əsasında XVII əsrin məşhur kürd şairi Əhməd Xani "Məm və Zin" adlı, aləmə səs salmış, bir poema yazmışdır. O, bu poemada Novruz bayramından daha bədii və bir qədər başqa şəkildə istifadə etmişdir.

*Dünya görmüş qoca, aqıl ixtiyar,
Bizi əhvalatdan edib xəbərdir
Dedi: "Qədim vaxtdan eldən-obadan,
Bir adət qalıbdı dədə-babadan,
Şərqi şahsuvarı - şəfəqli soltan,
Alıb mart ayının döndüyü zaman,
İlbaşı bürcünə gedib girəndə
Şadlıq yayılandı şəhərə, kəndə,
Geyib toy paltarını əyninə hərə,
Qoca, cavan-hamı başlardı seyrə.
Novruz şənliyində - ilin xoş günü
Oları qəlblərin toyu, diyyünü.
Cavanlar çəmənə edərdi məskən.
Səhrələr çevrilib olardı gülşən.
Çirkin, gözəl - göyçək, min bakirə qız,
Pəri, mələk, huri, günəş, ay, ulduz
Bəzənib - düzənib inci taxardı.
Hamı şənlik edib seyrə çıxardı
Amma nə töhmətlə, nə də minnətlə
Hörmətlə, izzətlə, gözəl adətlə,
Çəmənləri gəzib, seyrə dalmağın,
Səhranı dolanıb, rübab çalmağın
Məqsədi bu idi: hər aşiq olan,
Arzusunu, istəyi qəlbində qalan,
Hamı bir-birini tanısın, bilsin
Sevənlər sevilsin, seçən seçilsin!*

İzah etməyə ehtiyac yoxdur ki, Novruz bayramındakı əhvalatlar Xaninin beyləri ilə həmahəng səslənir.

Başqa xalqlarda olduğu kimi, kürd folklorunun da irihəcmli janrı dastan-

DASTANLARDA YAŞAYANLAR Əlçatmaz abidələrə doğru

lardır.

Bu dastanların özünəməxsus xüsusiyyətləri vardır. Məsələn, Azərbaycan xalq dastanlarında şerlərdən qismən istifadə edildiyi halda, bir sıra kürd dastanları / "Dımdım"ın, "Qər və Kəlik"ın, "Əli xarziya"nın bəzi variantları, "Zəmbilfroş", "Şeyx Sənan" başdan-başa mənzumdur.

Filologiya elmlər doktoru professor P.Xəlilov şifahi xalq ədəbiyyatından bəhs edərkən göstərir ki, "şerə üstünlük verilməsi poeziyanın xalq həyatındakı müstəsna rolu ilə əlaqədardır". Kürd şifahi xalq ədəbiyyatında bunun bir səbəbi də köçəri həyatla bağlı olmasıdır.

Heç vaxt yadelli işğalçılara boyun əyməyən tayfa və qəbilələr arasındakı vuruşmalardan həmişə ziyan çəkən mübarizələrlə dolu tarixə malik kürd xalqı, dərd-kədərinə poetik sözə çevirməklə təsəlli tapmışdır.

Tarixən üsyana qalxan kürdlər dəfələrlə məğlubiyyətə uğramışlar. Bu,

Şeyx Silê got:

*Evdalê Zeynê kalekî
Xerîfî ne dengbêje,
Ruzê xwe naxaze ji Xwedê,
Dixaze ji mala Şero vê tornê.
Xwedê dizane, mêr dizane,
Roja îroyîn ezê usa biqîrim,
Bira tu meclîsîda ne bêjin,
Ser Şeyx Silêra heye dengbêje.*

Evdalê Zeynê got:

*Dilê min dîdeme, ha dîde me,
Çem-kanîya leme-leme,
Sîngê min kitêbe,
Zimanê min qeleme,
Hetanî naha kesekê çoka xwe ne kutaye
Çoka Evdalê Zeynêye...
Tenê aşiqek heye navê wî Kereme,
Ew jî dimîne welatê eceme.*

Sətri tərcüməsi:

Şeyx Silê dedi:

*Əvdalə Zəyne səsi batmış,
Düşkün bir qocadır.
Ruzisini tanırdərgahından istəmək əvəzinə,*

ruhdandüşmə hallarına gətirməyə bilməzdi. Belə vaxtlarda kürdün itməyən bir varidatı vardır: O, öz əfsanələrini yaradıb yaşadı, həmin sərvət kürd xalqının dirlik bulağıdır. Həmin bulaqdan xalqın ürəyinə təpər, qollarına qüvvət gəlir.

Tarixi şəraitlə əlaqədar kürdlərin həyatında yazı-pozu çox ləng inkişaf etdirmişdir. Bu baxımdan, əksər dastanlar real həyat hadisələrini əks etdirən ən yaxşı və yeganə abidə kimi qarşımızda dayanır. Çünki bunlarda tərənnüm edilən surətlərin bəziləri tarixi şəxsiyyətlərdir.

Başqa xalqların, xüsusilə Azərbaycan xalqının dastanlarını əsrlər boyu yaşadan aşığılarsa, kürdlərdə də bu tarixi vəzifənin öhdəsindən dənqbejlər-nəğməkarlar gəlmişlər.

Dənqbejlər iki qismə bölünür: birincilər həm nəğmə qoşur, həm gördüyü, şahid olduğu qəhrəmanlıq vuruşmalarını dastana çevirir, həm də bunu ifa edirlər, nəsil-dən-nəslə ən qiymətli bəxşeyiş kimi bəxş edirlər. İkincilər isə ancaq ustad nəğməkarların yaratdıqlarını, eşitdiklərini, bildiklərini gözəl səslə ifa edirlər.

Təəssüf ki, yaradıcı dənqbejlərin bir çox inciləri vaxtında yazıya alınmadığından itib batmışdır. Bəzi dənqbejlərin isə şerləri indi də dillər əzbəridir. Məsələn, Şeyx Silenin və Əvdalə Zəynenin deyışmələrində aşağıdakı parçaya nəzər salaq.

Gedib Şəroya al açır;

*Allaha ağah olsun, ərlər bilsin ki,
Bu gün yenə səsimi zilə qaldıracağam,
Qoy meclislərdə deməsinlər:
Şeyx Silədən üstün bir dənqbej var.*

Əvdalə Zəyne dedi:

*Ürəyim elə mənzərəli aləmdə ki,
Orada çaylar, bulaqlar zümzüməylə çağlayır.
Sınam-kitab,
Dilim qələmdir;
İndiyəcən heç kəs*

*Əvdalə Zəynenin dizini qatlama bilməyib
Mənə tay gələn birçə aşiq var – Yanıq Kərəmdir*

O da əcəm oğludu, əcəm ölkəsində yaşayır:

Şeyx Silə və Əvdalə Zəyne xalq arasında ustad sənətkar kimi şöhrət qazanmışlar. Onlar sənət meydanında üz-üzə gələrkən bir-birlərini sınaqdan keçirmək istəyirlər. Əvdalə Zəyne öz şöhrəti ilə öyünərək yalnız Yanıq Kərəmin ona tay olacağını söyləyir.

Tək nəğmələrdə deyil, nağıl və dastanlarda, atalar sözü və zərbi-məsəllərində də kürd və Azərbaycan xalq ruhunun yaxınlığı, necə deyərlər, yaradıcılıq qohumluğu hiss edilir.

Qədim kürd xalq dastanları ancaq XVIII əsrdən folklorun başqa nümunələri ilə yanaşı yazıya köçürülməyə başlamışdır.

Kürd ədəbiyyatı tarixində adı həmişə ehtiramla çəkilən rus konsulu A.D.Jaba 1858-ci ildə Türkiyədə olarkən kürd şair-

alimi Molla Mahmud Bayəzidin vasitəsi ilə bir sıra kürd şairinin əlyazmasını və folklor nümunələrini toplayıb özü ilə Peterburqa aparmışdı. Bu xalq inciləri /onların arasında dastan da vardır/ S.Şedrin adına kitabxanada saxlanılır. A.D.Jaba həmin nümunələrdən bir kitab hazırlayıb 1860-cı ildə fransız dilində çap etdirmişdir.

Akademiklərdən V.A.Qordlevski, N.Y.Marr, İ.A.Orbeli və başqaları kürd şifahi xalq ədəbiyyatı ilə maraqlanmış, nümunələr toplamış və bu ədəbiyyat haqqında qiymətli, dəyərli fikirlər söyləmişlər.

İrəvan qəzasının rəisi S.A.Yegizarov Tiflisdə 1881-ci ildə maraqlı və əhəmiyyətini hələ də itirməyən "Kurmancinski teksti" (Kurmanci-kürd mətnləri) adlı kitab nəşr etdirmişdir. Həmin kitabda başlıca olaraq dastanlar toplanmışdır. Əsər kürd və rus dilində nəşr olunub.

Kürd şifahi xalq ədəbiyyatı A.Sosin, E.Prim, O.Mann, H.Makaş və başqaları tərəfindən müxtəlif illərdə toplanıb tərcümə olunaraq alman və ingilis dillərində çap etdirilmişdir.

Kürd şifahi xalq ədəbiyyatının toplanmasında və nəşri sahəsində folklorşünas S.Akuninin də böyük xidmətləri olmuşdur. Uzun illər dastan və başqa folklor nümunələri toplamış, 1903-cü ildə "Eminski etnoqraficheskie sbornik" məcmuəsinin beşinci nömrəsində bunların əksərini dərc etdirmişdir.

Keçmiş Sovet İttifaqında yaşayan kürdlər də öz xalqının ədəbiyyatı, folkloru və tarixinin unudulmaması, toplanması, nəşr olunmasında sanballı töhfələr vermişlər. Folklorşünas Həciye Cindi və etnoqraf Əmine Əvdalla birlikdə topladıqları "Kürd folkloru" adlı sanballı kitabı 1936-cı ildə Yerevanda çap olunur. Kürd dastanlarının bəziləri, bir sıra başqa folklor inciləri həmin kitabda ilk dəfə nəşr üzə gördü. Kitabın qiyməti ondadır ki, burada bir çox dastanın müxtəlif versiyaları toplanmışdır. "Qər və Kəlik"ın 30 variantı verilmişdir. Onu da qeyd etməliyik ki, bu dastanların bəziləri Suriyadan, İraqdan, Türkiyədən, Ermənistanı gələn və kürdcə danışan ermənilərin dilindən qələmə alınmışdır.

Müasir folklorşünas Həciye Cindinin kürd şifahi ədəbiyyatının toplanması, nəşri və tədqiqi sahəsində xidmətləri böyükdür. Xüsusilə dastanları başqa dillərə tərcümə işində etdiyi "Qər və Kəlik" (1947) və başqa dastanlar oxucular tərəfindən rəğbətlə qarşılanmışdır. Onun hazırladığı "Kurdskie epiçeskie pesni-skazi" kitabı 1962-ci ildə Moskvada rus dilində çapdan çıxmışdır.

Bundan başqa, dördcildlik kürd nağılları və "Kürd folkloru" adlı kitablar da Həciye Cindinin zəhmətinin bəhrəsidir.

Leninqrad Şərqşünaslıq İnstitutunun professoru Q.K.Kurdoyevin və həmin institutun alimlərindən kürdşünas M.B. Rudenko və Ordixane Cəlilin də bu sahədə əməkləri az olmamışdır.

Bundan əlavə, xarici ölkələrdə, xüsusən İraqda və İranda da bir neçə kürd dastanları, başqa folklor nümunələri də nəşr olunub.

(Ardı var)

Hüseyin
Kürdoğlu

VƏTƏNDAŞ

Neçə min ildirsə xalqımın yaşı,
O qədər zamanın vətəndaşyam.
Göy yaylağım oldu dağların başı,
Şirvanın, Muğanın vətəndaşyam.

Dəyə də, muxru da, saray da qurdum,
Azğın yağların ağzından vurdum.
Uca dağlarımla yanaşı durdum,
Yenilməz məkanın vətəndaşyam.

Xan Arazın oğlu, şah Kürün oğlu,
O Qorqud ozanım, o qoç Koroğlu.
Yerlərə yaraşlıq, göylərə bağlı,
Nə qədər dastanın vətəndaşyam.

Savalan, Dəlidağ, işıqlı, Qırqız,
Çiyindən parlayır günəş, ay, ulduz.
Dənizim, çayım da yaşamaz odsuz,
Mən Azərbaycanın vətəndaşyam.

Gərək Nizamiyə dünya baş əyə,
Şer qürurlandı Füzuli deyə.
Bu yerdə zəkalar ucaldı göyə,
Mən elmin-ürfanın vətəndaşyam.

Vətəndaş şöhrəti ağırdır, ağır,
Bu yola güllə də, mermi də yağır.
Dünyaya bir günəş yurdumdan doğur,
Bütün bu dünyanın vətəndaşyam.

Səsi haqq səsidir qocaman tarın,
Kamanım çağlayır hey narın-narın.
Ədalət sazıyla tufan qoparsın,
Bu sazın, kamanın vətəndaşyam.

Burda açar gülü min bir diləyin,
Siz də Kürdoğludan şer diləyin.
Bu suyun, torpağın, odun, küləyin,
Bu göy asimanın vətəndaşyam.

3.5.2000

YENİLMƏYƏN BİR BAYRAĞA DÖNDÜNÜZ

Yatın bu dağ sinəsində şəhidlər,
Sinəmizdə çarpaz dağa döndünüz.
Qış gecəsi zülmət ilə döyüşdə
Gur məşələ, şam-çırağa döndünüz.

Nə gördünüz məkri yer üzündə,
Kül oldunuz alovunda, közündə.
Anaların, bacıların gözündə
Qan qarışıq bir bulağa döndünüz.

Ölməyəcək yaralanmış bu məslək,
Məzarınız təpə-təpə al çiçək.
Doğuldunuz bu torpağın eşqitək,
Şəhid kimi bu torpağa döndünüz.

Zaman duya, dünya bizi dinləyə,
Ürəyimiz nişan oldu gülləyə.
Bakımızda yeni, ülvi Kəbəyə,
Qarabağda uca dağa döndünüz.

Qanımızda kükrəyəcək odunuz,
Qızıl qanla qara ləkə yudunuz.
Azadlığa dastan olmuş adınız,
Bu kitabda min varağa döndünüz.

Ziyarətə dalğa-dalğa sel gələr,
Gün olar ki, Təbrizdən də el gələr.
Yurdumuzdan qaçar qara kölgələr,
Od yurdunda gur ocağa döndünüz.

Tanıdaraq qaniçənin həddini,
Uçurdaraq mənəmiyin səddini.
Qoy xalqımız düzəlsin öz qəddini,
Yenilməyən bir bayrağa döndünüz.

Bakı, 17.02.1990

Nəriman
Əyyub

RÜBAILƏR

(Əvvəlki ötən saylarımızda)

"Yaşamaq yanmaqdır" deyib Bəxtiyar,
Vahabzadə daim könüllərdə var.
Səmimi yaşadı fani dünyada,
Neçə milyon sözü qaldı yadıgar.

Qorxusuz yaşamaq istədikdə sən,
Heç kimə yamanlıq eyləmə həmə.
Yamanlıq eyləsən bil ki, o zaman
Sənə də yamanlıq edəcək düşmən.

Özün alimsənsə nadandan yayın,
Çünki o deyildi heç sənin tayın.
Haqq acı olsa da dinlə sən onu,
Mənəli keçəcək günlərin, ayın.

Ləyaqətsizləri saymayın diri,
Nə qədər olsa da yekəpər, iri.
İriliq insanın əqilindədir,
Əqilsiz gözəllər deyildi diri.

Buraxma tamahı özünə yaxın,
Allahın verdiyi ruziyə baxın.
Tamahı çox olan tezcə qocalır,
Günü çox pis olur elə axmağın.

Özünə bir koma qurmağa tələs,
O zaman əməyin üzərində əs.
Elə ki qalmağa evin düzəldi,
O çəkdiyin əmək deyildi əbəs.

Bu fani dünyada ölüm gerçəkdi,
Ölüm ölüm deyil, yer dəyişməkdə.
Ölüm bu dünyadan getmək deməkdə.
Ölüm bu dünyadan getmək deməkdə.

Nə yuxu, nə şəhvət, nə də ki yemək
Birinən də mənası olmasın gərək.
Öz adına layıq işlər gör ki sən,
Hər zaman yaşadar səni tək əmək.

O şey ki insana tam aşıkardı,
Demək orda nəşə xəzinə vardı.
Xəzinəni tapmaq ağıllı işi,
Ağıllı olanlar çox bəxtiyardı.

Səbirli olanda qazanır insan,
Olan o səbirli olamz peşman.
Səbirsiz heç zaman qazana bilməz,
Səbirsiz olanlar tez itirər can.

Divar tez yıxılır zəiflə təməl,
Təməli də gərək eyləsin düz əl.
Bacarıqsız bəna təməl qoyarsa,
Axırda binada olacaq əngəl.

Dövrən bir günəşdir, ömür isə qar,
Qar günəş düşəndə olur tarimar.
Əzəldən belədir insanın ömrü,
Mənəli keçirtmə, nə qədər ki var.

Düzlük sevən şair taleyi yazar,
Nə yolun itirməz, nə də ki azar.
Artıq zarafatlar olur qüsurlu,
Mənasız yaşayan qəbrini qazar.

Baş salamat olar, dili saxlasan,
Çox danışan rahat olamz heç an.

Sözün də yeri var, yeri gələndə,
Söylə həqiqəti, nə gizlət, nə dan.

Təəssüflənmə malın, dövlətin getsə,
Varı özü verən alıbsa nəşə.
Görünür nanəcib çıxdığın üçün,
Əlindən alıbdır o verən, kəşə.

Gül içində olan alağı kəsin,
Gülü bəsləməyə üstündə əsin.
Güllərə bənəyir bəzi gözəllər,
Görəndə çoxalır onda həvəsin.

Dostunun dostuyla sən də dostluq et,
Dostun düşməninin yanından tez öt.
İlanın üstünə qonan milçəkdi,
Zəhərli dir onun yanından tez get.

Özünə rəvam bilməsən nəşə,
Dostuna da rəva bilməyin kəşə.
Həqiqi dostunun yanında ol ki,
Etibarlı dostdur, sənədən küsməsə.

Ağıl gücdən üstün olur hər zaman,
Onu belə yaradıbdır Yaradan.
Ağıllı işlət, gücə güvənmə,
Eylədiyin səhvi nə gizlət, nə dan.

Normadan çox olan yaxşılıq etmə,
Bir də uzun olan çox yola getmə.
Qəddarlıq eyləmək yaxşı iş deyil,
Nə pislik eyləmə, nə də ki itmə.

Mehriban olanda məhəbbət olar,
Mehribanlıq edən hörmətli qalar.
Pislik eyləməyin nə mənası var,
Pislik eyləyənlər sonra edir ar.

Söz də şərab kimi məst edər səni,
Məst etdiyi kimi ayıldar yeni.
Çox bilən olsan da az danış, az din,
Həqiqətdir eşit şair deyeni.

Yaxşılıq eyləsən pis ola bilməz,
Yaxşılığa heç nə olamz əvəz.
Yamanlıq eyləmək nadan işidir,
Yaxşı işlərlə get dünyanı gəz.

Gücsüzə rəhm eylə, güclüdən qorun,
Çün ki o güclülər olurlar harın.
Tək Allahın çatır harına gücü,
Ay harın köməyin olamz varın.

Yaxşılıq pislik də özünə layıq,
Pislik eyləyəndən daim ol ayıq.
Nə pislik eyləmə, nə ayıq olma,
Dalğa güclü olsa saxlamaz qayıq.

Acınamış yemə, doymaqdan əl çək,
Az yemək mədəyə eyləyir kömək.
Çox yeyib mədəni yormaq nə lazım,
Çox yeyənlər şişir, az çəkir əmək.

Yazdığına əməl etməyən alim,
Ona hörmət etməz qayğıkeş elim.
Özün ki yazmışsan ay alim onu,
Əgər doğrudursa qoy olsun təlim.

Kimin sərvəti çox, səxavətsizsə,
Sərvət başına dəysin, söylədim kəşə.
Zahirən yoxsuldur həmin o insan,
Düşməsin kim ilə o bəhs ha bəşə.

Çalış həddən artıq özünü öymə,
Namərd qarşısında qəddini öymə.
Dolan kişi kimi, dolan mərdanə,
Qudurub heç zaman yoxsulu döymə.

(ardı var)

Çeməsor
"Jibocanəşehidə
azadiyəldrisReşo"
Zavayəxwînşêrîn,
bi xemlekekurmanciyarengîn,
bi tihnamûsanaevînê,
ristekewerdekeñjînê
li serqiraxagerdenatediçurisin...

Çiqassor î eykeder, rengêbirîne
biherike ... biherike...

Eycanêpak li berkelecanate
şitlênazadiyêşîndibin...
Kulîkênala me
Ji bin kevirênzordestiyê
dibişkuvin...

Dîsa bi tîpênzêrîn,
qiraxaçemêordipelînim...
Hêsirêngareng bi keseraxwe
re diherikînim...

Bes e çemobes e...
Avdaratejixwîna me têrnabe?
Bes e dilvînêmirgehê,
zavayêcanbuhar
li serpirdaqehremaniya
dîrokê,
ewî bi karwanêfirîştan re
di rûpelênazadiyê de binivîsîne...

Bicilênsîfî,
li serhespêspî
digel "DerwêşêŞerqî"

Ezîz
Xemcivîn

û "SiyamendêSilivî"
bikoç û karwanekîthimhimî
me pakrewanêxweguhast...

Jiyanapîroznavêvîşêrîjî
li sersingaxwebixemilîne...

17.03.2012

Tariyel
Cəlil

İNDİ YALAN, YALAN KÜRDƏM

Babam Nəbi, nənəm Həcər,
Əsli bəlli ərən Kürdəm.
Namərdləri, şərfəsizi,
Mərd önünə sərən Kürdəm.

Göz açmışam at belində,
Qara sazın zil telində,
Dəlidağın Kürd elində,
Kürd bətrindən doğan Kürdəm.

Mərd anadan igid doğan,
Nəsilindən qeyrət yığan.
Dar qəfəsə geniş sığan,
Hər cür sınaq görən Kürdəm.

Zirvələrdən nəre çəkən,
Beqeyrətin qanın içən,
Yaxşısını pisdən seçən,
Haq yerini bilən Kürdəm.

Qartal kimi qayalarda,
Şahin kimi səmalarda,

Igid kimi davalarda,
Kürd izini, qoyan Kürdəm.

Sərt qayadan məğrur keçən,
Bal bulaqdan şərbət içən,
Dağ döşündən lalə biçən,
Saf çiçəyi dəren Kürdəm.

Düşməninə əyilməyən,
Ayaqlara geyilməyən,
Qıruruna yenilməyən,
Kəhər üstə, küren Kürdəm.

Millətine mərd yarıyan,
Haq yarasın hey sarıyan,
Şərəfini tək qotuyan,
Haqsızlığa dinən Kürdəm.

Döyüşlərdə döyülməyən,
Qeyrətinə söyülməyən,
Polad kimi əyilməyən,
Tən ortadan sınan Kürdəm.

İndi mərdi görünməyən,
Yağla-şoru bilinməyən,
Vətən dağı silinməyən,
Qürbət eldə viran Kürdəm.

Pəran düşdü doğmam, yadım,
Küskün oldu ismim, adım,
Eşidilmir gurd fəryadım,
Əzəməti talan Kürdəm,
İndi yalan, yalan Kürdəm.

AZƏRBAYCANIM

Ən uca zirvəsən sən,
ən yüksək bayrağın var,
Dünyalara səs salan
səsin var, sorağın var.
Yaxşılığın içində öz yerin,
öz adın var,
Xalqımızın şöhrəti, şanı
Azərbaycanım,
Hər kəsin qürur yeri,
canı Azərbaycanım.

Qartal kimi zirvədə
qanadlanıb uçursan,
Açılmayan qapıları
qüdrətinlə açırsan.
Günəş kimi, ay kimi
hər tərəfə saçırısan,
Dünyamızın sultanı,
xanı Azərbaycanım,
Hər kəsin qürur yeri,
canı Azərbaycanım.

Bu şərəfli ölkənin
Azərbaycan adısən,
Ömrümüzün bəzəyi,
ağzımızın dadısən.
Damarlarda çağlayıb,
goşub-daşan qanısan,
Cəlil sənin övladın, tanı,
Azərbaycanım,
Hər kəsin qürur yeri,
canı Azərbaycanım.

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

Əvvəli ötən saylarımızda

Elə ki, bu evlər yanmağa başladı, onların alovları və qığılcımları qərb tərəfə — erməni məhəlləsi tərəfə yönəldi. Vahid Allahın iradəsi ilə od-alovun hər tərəfə yayılmasının nəticəsi olaraq erməni məhəllələrinin əksər evləri, imarətləri və dükənlərin içində olan əşyaları və malları tamam yanıb, divarlardan başqa bir şey qalmadı. KƏRBƏLAYI İSGƏNDƏRİN ƏHVALATI Kərbəlayı İsgəndər adlı bir şəxs mənə danışdı ki, dava günü biz üç nəfər yuxarı erməni bazarına çıxmışdıq. Bir də gördük ki, ermənilər bir-birinə qarışaraq dükənləri bağlayır, əllərində tüfəng və tapança küçələrə çıxır, harada müsəlman görürdülərsə gülləyə tuturdular. Heç nədən xəbərləri olmayan silahsız müsəlmanlar isə bu hücumun qarşısında hərəsi bir tərəfə qaçır. Bəzisi qaçıb qurtarır, bəzisi yaralı canını qurtarmağa cəhd göstərir, bir qismi isə yaralı yığılıb qalırdı. Biz üç nəfər də bu vəziyyəti görüb dəhşətə gəldik və qaçmaq istədik. Lakin gördük ki, bütün dükənlərin qarşısında silahlı ermənilər dayanıbdır. Əgər qaçsaydıq, bizi hər tərəfdən gülləbaran edəcəkdilər. Əlacsız qalıb orada olan bir müsəlman papaqçı dükənina girdik. Dükəninin sahibi Aslan adlı bir nəfər idi. Aslan durub tez dükən qapısını çəkib içəridən bağladı və arxasına böyük şeylər qoydu ki, açılmasın. Bunu görə ermənilər tez qaçıb dükən gülləyə tutdular. Güllələr qapını deşib içəri keçirdi. Biz isə içəridə hərəməz bir divar dibinə qısılıb qalmışdıq. Mən birtəhər qalxaraq dükən arxasındakı taxtını çıxartdıqdan sonra ona bitişik olan ikinci dükənə keçdik. Həmin dükəninin sahibi də dükənə bağlayıb getmişdi. Gördük ki, dükənə bir dəstə lavaş və yanında da dolu bir qab su var. Sudan bir az içdik. Sonra fikirləşdik ki, nə edək. Axşam düşəndən sonra lavaşdan bir qədər yeyib sudan içdikdən sonra həmin dükənə gecələməli olduq. Lakin yata bilmədik. Sübh olan kimi mən qalxıb o dükən bir tərəfinin divarının üstünü açdım. Mənimlə orada olanlardan birisi dəmirçi Süleyman, o birisi isə Cəmil adlı bir şəxs idi. Mən divarın üstündən aşağı yerdən gördüm ki, bazar-dükən, ev-eşik tamam od tutub yanır. Alov artıq biz olan dükənə yetişirdi. Amma bazarda bir nəfər də olsun erməni görünmürdü. Onların hamısı böyük meydana yığılıbmış. Müsəlmanların da «Ya Əli» sədası eşidilirdi. Mən alovun yaxınlaşdığını görüb özümü birtəhər açdığım yerdən bayıra atdım. Yoldaşlarıma da xəbər verdim ki, tez bayıra çıxsınlar, od-alov artıq dükənə çatır. Onlar hərəkət edib divara çıxana kimi od-alov dükənə bürüdü. Onlar karıxaraq ikisi də divarın üstündən dükən içəri tərəfinə yığıldılar. Mən böyük çətinliklə divarların dalı ilə gəlib evimizə çatdım. Gördüm külfətim hamısı ağlaşır. Bir qızım özünü saçından asıb allaha duva edirdi. Elə ki, mən gördülər, hamısı ayağıma düşdülər.

ŞÜKÜR BAQQALIN ƏHVALATI

Yuxarıda deyilənlərdən daha qəribə bir əhvalat qalalı Şükür Kərbəlayi

Allahverdi oğlunun başına gəlmişdi. Bu haqda o belə danışır:

— Mən və qardaşım Həsənin yuxarı

Mir Möhsün Nəvvab

erməni meydanında baqqal dükənimiz var idi. Dükənlarımız quru meyvə ilə dolu idi. Alış-verişimiz də yaxşı gedirdi. Günlərin bir günündə (yəni dava başlanan günü) bir də gördük ki, nə qədər dükənlərdə alış-veriş edən erməni vardisa, hamısı bir-birinə qarışmış və hay-küy yarandı. Sonra isə dəstə-dəstə olub müxtəlif səmtlərə gəldilər. Ermənilərdən sual etdik ki, nə hadisə baş verib? Onların heç biri cavab vermədi. Bu vaxt mən gördüm ki, atlı qımdatlardan birisi tələsik gəlib erməni dükən sahiblərinə nə dedisə, onlar o dəqiqə dükənləri şaraqqaşaraq bağlayıb, dəstə-dəstə olub əllərində tüfəng və tapança hər tərəfə yayıldılar. Gənclər meydanına və bazara doluşan əli silahlı ermənilər harada müsəlmanlara rast gəlirdilərsə, gülləyə tuturdular.

Burada dükən olan Əli Molla Məcid oğlu adlı bir cavan vəziyyəti belə görüb qaçıb mənim dükənə gəldi. Mən isə dükənə bağlamağa fürsət tapmayıb Əli ilə birlikdə dükən arxasında yerləşən zirzəmiyə girdik. Bizim buraya girməyimizi görə ermənilər zirzəminə mühasirəyə alıb atəşə tutdular. Mənim də içəridə bir tapançam və on beş gülləm var idi. Mən də başladım onlara cavab atəşi açmağa. Çartaz əhlindən bir erməni cəsərlə istəyirdi ki, zirzəmiyə tərəf gəlsin. Həmin dəm tapança ilə onun sinəsindən vurdum. Erməni çığırılıb yığıldı. Cavab atəşini və çartazın öldürülməsini görə ermənilər qorxudan geri çəkilib uzaqdan atəş açmağa başladılar. Mənim yanımda çoxlu tüfəng gilizləri var idi. Hər dəfə tapançadan atəş açarkən həmin gilizlərdən birini dərhal bayıra atırdım. Onlar tüfəng gilizlərini görüb xəyal edirdilər ki, mən də tüfəng var. O gecə oğlanla birlikdə bu qərar ilə zirzəmidə

qaldıq. Zirzəminin bir tərəfində dəmirdən bir pəncərə var idi. Həmin pəncərəni çox böyük zəhmətlə sökərək çıxartdıq. Həmin pəncərə ilə üzbəüz bir anbar var idi. Həmin pəncərədən anbarın taxtapuşuna çıxaraq oradan içəri endik. Böyük həcmli olan anbarın içərisi müxtəlif əşyalarla dolu idi. Dəmir sac və aftafalar daha çox idi. Oğlan yalvardı ki, mən bir küncdə gizlənim, sən isə dəmir sacları mənim ətrafıma düz ki, güllə dəyməsin. Sonra oğlan bir bucağa qısıldı, mən isə sacları onun ətrafına düzdüm. Başqa səmtə gələrək gördüm ki, bir zirzəmi var. Onun qapısına böyük bir qıfıl vurulmuşdu. Yerdən daş parçası götürüb onunla qıfıla bir neçə zərbə endirərək sındırdıqdan sonra zirzəmiyə girdim. Zirzəmidə çoxlu və böyük parça tayları var idi. Həmin parça taylarından bir neçəsinin götürüb qapını örtüb onun arxasına qoydum. Bundan sonra bir az sakitləşdim. Zirzəmidə o yan-bu yana baxaraq içərinə axtarırdıqdan sonra gördüm ki, ağız örtülü bir küpə var. Küpəni açanda onun içərisində qatıq olduğunu gördüm. Şükür edib qatıqdan bir az içdikdən sonra özümə gəldim. Üç gün idi ki, ermənilər hər tərəfdə müsəlman axtara-axtara gəlib həmin anbara doluşdular. Anbarın hər tərəfini yoxladıqdan sonra oğlanın orada olduğunu hiss etdik. Sonra sacları o tərəf-bu tərəfə atıb Əlinin orada gizləndiyini gördülər. O dəmdə hər tərəfdən atəş açılıb onu öldürdülər. Ermənilər tüfəngin səsinə anbara gəlirdilər. Ermənilər oğlanı öldürdükdən sonra oradakı aftafalardan bir neçəsini

biriləri də tez qapıdan uzaqlaşdılar. Ondan sonra Mesrop adlı tanıdığım bir erməni gəlib divarın dalından məni dilə tutaraq dedi ki, ağa Şükür, sən çölə çıx, mən səni ermənilərdən qoruyaram, qoyumam ki, sənə əl vursunlar. Mən müsəlmanların çörəyini yemişəm. Mən sənə xəyanət etməyəm. Mən ona cavab verdim:

— Siz erməni tayfasına inanmaq olmaz. Sən deyirsən ki, artıq müsəlmanlarla barışıq etmişik. Əgər doğru deyirsənsə, get qazini və ya Xosrov bəyi gətir, ondan sonra mən buradan çıxaram.

Bunu eşitək Mesrop acıqlanıb qazi və Xosrov bəyin ünvanına söyüşlər yağdırdı. Mən də cavab olaraq Mesropun özünü və keşişlərini söydüm.

Bu minvalla qatıqdan az-az içib vaxtını keçirirdim. Beşinci gün bir də gördüm ki, qardaşımın səsi gəlir, musiqi səsi də eşidilirdi. Eşiyə çıxıb qardaşımın evə gəldim.

O insafsız erməni tayfası dükənə olan nəqd pulu və malları, o cümlədən çuval-çuval quru meyvələri və digər satış mallarının hamısını talan və qarət etmişdilər.

...Xülasə, sözümlər həmin yerdə qaldı ki, müsəlman igidləri irəliləyərək ermənilərin evlərinə od qoyurdular.

Od-alov yuxarı qalxdıqca ermənilər geri qaçır, səngərləri isə boş qalırdı. Müsəlmanlar isə onların səngərlərini ələ keçirib, darmadağın edir və yandırirdilər. Müsəlmanlar hər tərəfdən irəliləyərək ermənilərin mövqeyini ələ keçirirdilər. Onlar Böyük kilsəni, Aşağı meydanı və Qapanı da tutdular.

Ermənilərin kişi, övrət və uşaqları üz qoydular qaçmağa. Onların bir parası Üçmıxdan Daşaltı tərəfə qaçdılar. Bir qismi isə əlacsız qalıb övrət—uşağını götürüb rus qazarmasına qaçıb doluşdular. Qazarma dolduqdan rusların böyüyü əsgərlərə əmr etdi ki, daha oraya heç kimi buraxmasınlar.

Bu halda qımdatlardan biri olan Baxış bəyin oğlu Kolya, bir neçə övrət- uşaqla əlində tüfəng, üstündə patrondaşlar dolu halda qazarmaya gəldi. Ermənilərin dediyinə görə, Kolya dünyaya gələndən ondan mərdüməzarlıqdan başqa yaxşı iş görməyiblər. O, rəngi qaçmış, titrəyətitrəyə qazarmaya girib gizləndi.

Davanın dördüncü günü bütün səngərlərin igidləri söz bir olub tədbir etdilər ki, bərdən «Ya Əli» nəbəsi çəkib hər tərəfdən ermənilərin üzərinə hücumə keçib, onların axırıncı qüvvəsini darmadağın edib, bütün mülklərini yandıraraq qələbə bayrağını kilsənin üstünə və Xəlifəli qapısına sancsınlar.

Həmin gün isə erməni məhəlləsinin sakinləri həyəcanlı kədər və məlal içərisində teleqraf vurub rus dövlətindən xahiş edirlər ki, bu fəsadı söndürmək üçün cənabi—müstətab, sərkari bəiqədar şəriətmədar Şeyxülislam cənablarını oraya (Qalaya) göndərsinlər.

Ardı var

Səhifəni Hazırladı: Tahir Süleyman

götürüb onun başına vuraraq əzdilər və bütün bədən üzvlərini kəsdilər. Ermənilər oğlanın cəsədinə olmasın işgəncələr verdikdən sonra mən gizləndiyim yerə tərəf gəldim. Qıfılın sındırıldığını görüb içəridə adam olduğunu bildilər. Onlar zirzəminin qapısını açmaq istəyərkən mən pəncərədən bir güllə atdım. Güllə bir erməninin dodağına dəyib dişlərini tökdü. Həmin erməni çığırılıb qaçdı. O

Mesrûr Barzanî pîrozbayî li Serok Barzanî û Pêşmergeyên qehreman û kesûkarên şehîdan kir

Di salvegera Şoreşa Gulanê de serokê hikûmeta Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî pîrozbayî li Serok Barzanî û Pêşmergeyên qehreman û kesûkarên şehîdan û beşdarên Şoreşa Gulanê dike.

Îro 26.05.2022yê Mesrûr Barzanî peyamekî pîrozbayiyê belav kir û ragehand:

"Bi boneya 46emîn salvegera Şoreşa Gulanê de, pîrozbayiyekî germ ji cenabê Serok Mesûd Barzanî û Pêşmergeyên qehreman û beşdarên şoreşê û kesûkarên şehîdên serbilind dikim.

Şoreşa Gulanê wek berdewama Şoreşa Îlonê, xewnên dijminên Kurdistanê xist gorrê ku dixwestin gelê Kurdistanê jinavbibin. Ji ber wê jî peyamekî bihêz a gelê Kurdistanê bû, ku zulm û dagirkerî red kir û ti demekî dê dest ji mafên xwe yên rewa bernede. Ji bo wê jî gelek qurbanî hatin dan û gelek destan û neberdana mezin li dîroka xebata gelê Kurdistanê de hatin tomar kirin, a herî diyar jî destana dîrokî ya Xwakurkê bû ku Serok Barzanî rêbertiya wê kir.

Îro em vê demê careke din salvegera Şoreşa Gulanê bibîrtînin, ku xebata gelê Kurdistanê ya ji bo parastin û berxwedanî kirinê ve destkeft û saziyên rewa hene û berdewam e. Pêwîst e xelkê Kurdistanê bi hemû aliyan û pêkhatiyên xwe ve, riya bin li ser mafên destûriyê xwe ku bi xwîna hezaran şehîdan ve bidest hatine.

Herwaha amajê bi wê yekê jî kir ku: Di salvegera Şoreşa Gulanê de bi rêz û pêzanîneke mezin ve vê bîranînê li hemû Pêşmergeyên qehreman û beşdarbûyên vê şoreşê dikin û destpêkê jî li şehîdê rêber Idrîs Barzanî dikin.

Silav ji bo giyanê paqij ê şehîdên Şoreşa Gulan û hemû şehîdên Kurdistanê.

Mesrûr Barzanî, 26.5.2022"

Piştî 4 rojan îro dîdara YNKê bi dawî tê

Wê îro li bajarê Silêmaniyê dîdara Yekîtîya Nîştîmanî ya Kuridstanê (YNK)ê dawî li karên xwe bîne.

Biryare ku îro roja sêşemê 31-5-2022'an, li bajarê Silêmaniyê, di hola Talarê Hunerê de, piştî 4 rojan dîdara Yekîtîya Nîştîmanî ya Kuridstanê (YNK)ê bi dawî bibe. Bi amadebûna serokê Yekîtîya Nîştîmanî ya Kurdistanê Bafîl Celal Talebanî û serpereşyarê mekteba sekreteriyeta serok Mam Celal Qubad Talebanî û bi beşdariya hejmareke mezin ji kadro û dost û alîgirên Yekîtîya Nîştîmanî ya Kuridstanê (YNK)ê dîdara YNKê 3 rojan birêve çû û wê îro jî li Talarê Hunerê bi dawî bibe.

PUKmedia

Serok Barzanî: Şoreşa Gulanê piştrast kir ku îradeya têkoşîn û xebata gelê Kurdistanê tu demekê neşikestiye

Serok Mesûd Barzanî, bi boneya 46emîn salvegera Şoreşa Gulanê de peyamek belav kir. Ev jî tekesta wê peyamê ye:

"Bi navê xwedayê mezin û dilovan

Şoreşa Gulanê, qonaxê girîngê berxwedana Pêşmerge û gelê Kurdistanê ye. Ev şoreşe berdewamî û hilgirê peyam û armancên Şoreşa Mezina Eylûlê bû. Vê şoreşê piştrast kir ku eger di qonaxekê de xebata gelê Kurdistanê ji bo demê kurt rastî rawestan û şikestinê hatibe, lê belê îradeya têkoşîn û xebata gelê Kurdistanê tu demekê neşikestiye û bi nefes û hêzeke nû berdewam dibê ji bo gihîştina bi azadiyê. Ew azadî û destkeftên niha hene berhemê xwîn û qurbanîdana gelê me li Şoreşa Gulan û hemû şoreşên din.

Di çil û şeşemîn salvegera Şoreşa Gulanê da, pêzanînen min ji bo wan hemû têkoşer û Pêşmerge û rêxistinên navxweyî û wan niştî-

manperweran heye ku bi cangoriyane koçberiyê hilbijartin û qurbanîyan dan û bûne beşek ji şanaziyên gelê me.

Li vê bîranîna pîroz da hezaran silav ji bo giyanê yekem şehîdê Şoreşa Gulanê Şehîd Seyid Abdulla

Hacî Omeranî û hemû şehîdên Kurd û Kurdistanê re dişînin û her wiha silav li xweragirî û qehremaniya Pêşmerge ku bi xwîn û qurbanîdana xwe serfiraziyê ji bo gelê xwe pêkanî.

Mesûd Barzanî, 26.05.2022"

'Armanca Tirkîyê bi operasyonê koçberên Efrînê ji warên xwe dûr bikevin'

Li herêma Şehba li bakurê Helebê, bi deh hezaran koçberên Efrînê di bin gefa operasyonê ne. Ya artêşa Tirkîyê û çekdarên opozisyona Sûriyê ne.

neçar li jêr gefa operasyonê nû ya artêşa Tirkîyê û çekdarên opozisyona Sûriyê ne.

Selah Elemdarî, endamê

resen e.

Endamê Komîteya Siyasî ya Partiya el-Wehde Selah Elemdarî got, "Wê hinek herin bajarên Sûriyê, hinek herin herêmên Kudî yên din, wê hinekî din jî li gorî derfetên xwe herin Ewropayê. Jixwe armanc ew e ku ji Efrînê dûr bikevin û vegeer di mîjîyê nîştînan nû de jîbîr bibe, ji doza xwe, ji Efrîna xwe, ji axa xwe ya dagirkerî dûr kevin. Armanca dewleta Tirk ev e."

Îbrahîm Şexo, Berdevkê Rêxistina Mafên Mirovan- Efrîn ku baregehê wê konekî koçberiyê li Şehba ye, ji Rûdawê re got koçberên Efrînê û niştîciyên navçeyê jî di bin metrisiya êrîşa Tirkîyê de ne.

Berdevkê Rêxistina Mafên Mirovan a Efrînê İbrahîm Şexo anî ziman, "Eger vê rewşa operasyonê wan pêk bînin ser erdê, wê metirsiyê mezin û karesateke mezin li pey xwe peyda bike. Daxwazên me wek rêxistina mafên mirovan a Efrînê em dibêjin ev şer berdewam nebe, ti dewlet destekê nedin. Em daxwaz dikin sazîyên navdewletî taybet Amerîka û Rûsya herwiha dewleta Sûriyê ji erkê xwe bikin û sazîyên hiqûqî jî rê nedin vî tiştî ku Tirkîyê li Bakur û Rojhilatê Sûriyê ti operasyonê neke."

Li navçeya Şehba, nêzî 100000 koçberên Efrînê hene ku derdora 10 hezaran ji wan di nav 2 kampên mezin û 3 kampên biçûk de niştîciyê ne. Herwiha nêzî 50 000 kes ji niştîciyên resen ên herêma Şehbayê hene.

Rûdaw

Li Şehbayê bi hezaran koçberên Efrînê dijîn

Sûriyê de dijîn. Endamê Komîteya Siyasî ya Partiya el-Wehde Selah Elemdarî di derbarê egera operasyonê Tirkîyê de got "Armanca Tirkîyê bi operasyonê koçberên Efrînê ji warên xwe dûr bikevin." Koçberên xelkê Efrînê, ji ber êrîşên Tirkîyê û çekdarên opozisyona Sûriyê neçar bûbûn her tiştî li pey xwe bihêlin û dest ji mal û xaka bav û kalên xwe berdin û koçber bibin. Li nav 5 kampên koçberiyê li navçeya Şehba li bakurê bajarê Helebê û herwiha jî, li nav gund, bajar û bajarokên navçeyê, ku bi berdewamî rastî topbaranê tên, ji bêhtirî 4 salan ve bi deh hezaran koçberên Efrînê dijîn. Niha ev hezaran koçberên

Komîteya Siyasî ya Partiya el-Wehde, ji Rûdawê re behsa metirsiya li ser van koçberan kir.

Endamê Komîteya Siyasî ya Partiya el-Wehde Selah Elemdarî anî ziman "Ev gef û gurên dewleta Tirk bicîh hatin û şer hat ser herêmên Kudî li bakurê Sûriyê. Nimre yek şer tê ser Til Rifetê ya herêma Şehbayê. Li herêma Şehbayê xelkê me yê Efrînê 4 sal in di bin konan de wek penaber jiyana xwe dikin. Eger şer were dê careke din ev dê dîsa binin penaber, yanî ji penaberiyê wê berê xwe bidin penaberiyê neke."

Elemdarî herwiha got, yek ji armancên sereke yên Tirkîyê dîrxistinîna van koçberan ji warê wan ê

Artêşa Tirkîyê navçeya Sigêrê li Metîna bordûman kir

Artêşa Tirkîyê îro navçeya Sigêrê li sînorê qezaya Amêdiyê ya parêzgeha Duhokê li Başûrê Kurdistanê bordûman kir. Herwiha balafirên artêşa Tirkîyê li hin navçeyan kaxez avêtin xwarê ku têde daxwaz ji gerîlayên PKKê tê kirin xwe radest bikin. Welatî Salar Necîb ji gundê Bilava ku dikeve sînorê qezaya Amêdiyê ji Radyoya Rûdawê re ragihand, îro sibehê balafirên Tirkîyê

navçeya Sêgirê bi dijwarî bordûman kirin.

Bi gotina wî welatîyê navçeyê, ji demjimê 7:00 êvara duh ve hin navçeyên din jî li sînorê Amêdiyê hatine bordûmankirin.

Herwiha balafirên li hin deveran kaxez avêtine xwarê, ku bi Kurmancî 16 xal li ser hatine nivîsandin û têde daxwaz ji gerîlayên PKKê tê kirin ku xwe radest bikin û şer nekin. **Rûdaw**

Serokkomar: Li hemberî terorê û kêmkirina aloziyan bi helwest bin

Serokkomar daxwaza helwestwergirtin li hemberî teror û aloziyan kir.

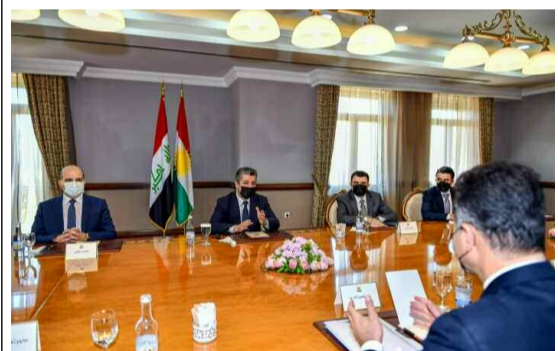

Serokkomarê Êraqê Dr. Berhem Salih di heyama pêşwazîkirina li balyozê Brîtanya li Êraqê Mark Brayson Rîtşardison de, derbarê rewşa giştî û bi taybet nehîştina terorê û bihêzkirina peywendiyên di navbera herdu welatan de di hemû derfetan de û ew terora ku heyî û çawaniya aramkirina rewşên tundûtîjî û nehîştina gendelî kar ji bo parastina jîngehê bê kirin tev bi zelalî hatin gotûbêj kirin.

PUKmedia

Bi fermana serokê hikûmeta Kurdistanê 20 hezar mal bo kesên kêmdahat tê çêkirin

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî îro sêşemê 31ê Gulanê, serperîştîya civîneke li ser lipeyçûn û cîbicîkirin û çêkirina

wan 20 hezar xaniyan kir, ku bi fermana Serokwezîr biryar e ji bo welatîyên ku di kirê de ne û kêmdahat in, li parêzgeh û îdareyên serbixwe yê Herêma Kurdistanê bi hevkarîya sektora taybet, werin avakirin.

Di civînê de, ku wezîrên pêwendîdar amade bûn, Serokwezîr Mesrûr Barzanî aliyên pêwendîdar erkdar kir ku di demeke herî nêz de dest bi rêkarên çêkirina wan xaniyan bikin, ku bi buhayekî kêr û teqîstên demdirêj û bi kalîteya baş werin avakirin.

Di beşeke din a civînê de li ser temankirina wan 9 hezar xaniyên ku çend sal in dest bi avakirina wan hatiye kirin û hîn jî nehatine temankirin, gotûbêj hat kirin.

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê li ser vê mijarê jî aliyên pêwendîdar erkdar kir ku demildest rêkarên temankirina wan xaniyan gotûbêj bikin.

BasNews

Parlamentoya Kurdistanê dicive

Serokatiya Parlamentoya Kurdistanê bi daxuyaniyekî aşkera kir, roja 02.06.2022yê demjimêr 12:00ê rûniştina parlamentoyê destpê dike.

Îro 31.05.2022yê Serokatiya Parlamentoya Kurdistanê endamên Parlamentoya Kurdistanê vexwande rûniştina parlamentoyê û ragehand, li gor hukmê beşa 3 ya madeya 18 a peyrewa navxwe ya Parlamentoya Kurdistan – Iraqê, me biryar da hemû endamên birêz ên parlamentoyê vexwînin bo rûniştina hejmarê 3 ya asayî ya demsala buharê ya sala çarem û roja pêncşemê 02.06.2022yê demjimêr 12:00ê di rûniştinê de amade bin. Li gor zanyariyan biryare di rûniştina roja 02.06.2022yê dengdan li ser çend pêşneyarên yasayî bê kirin û herwaha xwandina yekem ji bo çend projeyasayan û xwendina duyem ji bo çend projeyasayên din bê kirinê.

BasNews

Nêçîrvan Barzanî û Balyozê Brîtanya ji ber rewşa Şingalê dilgiran in

Nêçîrvan Barzanî Serokê Herêma Kurdistanê, îro Çarşema 25.05.2022 ê li bajarê Hewlêrê, pêşwaziya Mark Bryson Balyozê Brîtanyayê yê Iraqê û şandeya siyasî û leşkerî ya pê ra kir. Ber bi pêşvebirina têkiliyên Brîtanyayê ligel Iraq û Herêma Kurdistanê, pêşhatên dawî yê prosesa siyasî li Iraqê, rewşa navxweya Herêma Kurdistanê, şerê li dijî Daîş û bi taybetî li deverên maddeya 140 ê, gûhertinên av û hewa û bandora wan gûhertinan li ser Iraq û Herêma Kurdistan û deverê bi giştî di civînê de gotûbêj kirin.

Herdu aliyên tekezî li ser girîngiya hebûna dîtin û li hev têgihiştina hevbeş a aliyên Iraqî ji bo çareserkirina hemû pirsgrêkan kir û hevhezir bûn ku eger biryar û îradeya siyasî hebe derfet heye hemû alî bigehin çareseriyekê û prosesa siyasî ji vê rewşa têda xetimî derbas bikin.

Herdu aliyên dilgiranî û nere-hetiya xwe li hember rewşa Şingalê û bûyerên li wê deverê qewimîn ku

Federal ya Iraq û Hikûmeta Herêma Kurdistanê ji bona vegeandina aramiyê bo navçeyê.

bûne sebaba ku careke din xelkê wê deverê koçber bibin, nîşan dan. Serok Nêçîrvan Barzanî û Balyozê Brîtanyayê tekezî kirin li ser girîngiya bi hevra karkirina hikûmeta

Serdana Serok Nêçîrvan Barzanî bo Silêmaniyê û civînên ligel aliyên siyasî, têkiliyên Hewlêr û Bexdayê, têkiliyên Iraqê ligel cîranan çend mijarên din yê civînê bûn.

KDP.info

Elî Ewnî: Heya pirsgrêka Kurd çareser nebe Iraq aram nabe

Endamekî Encûmena Serkirdatiya Partiya Demokratî Kurdistanê (PDK) ragihand, ku Iraq ti gav ji bo çareserkirina pirsgrêkên destûrî yê Herêma Kurdistanê neavêtiye û heya pirsgrêka Kurd çareser nebe Iraq aram nabe.

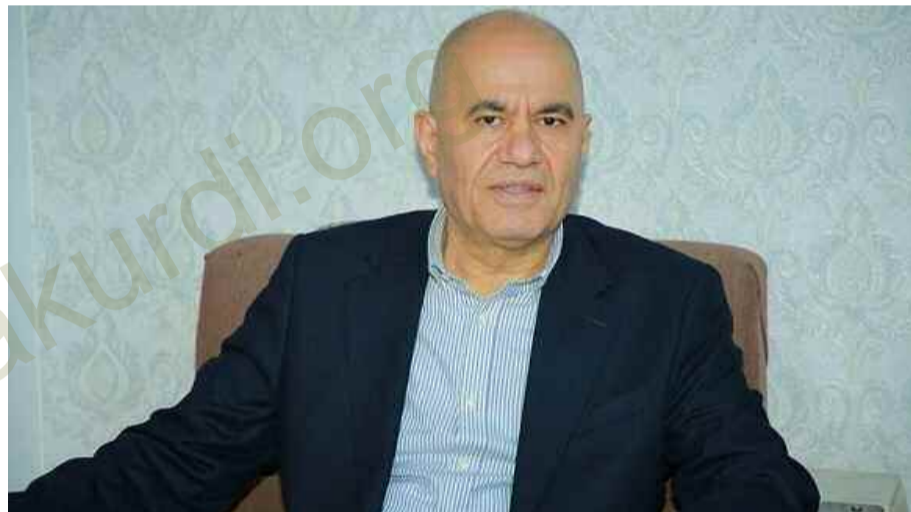
Endamê Encûmena Serkirdatiya Partiya Demokratî Kurdistanê (PDK) Elî Awnî derbarê xetimandina proseya siyasî ya Iraqê ragihand: "Iraqê ti gav ji bo çareserkirina kêşeyên destûrî yê taybet bi Herêma Kurdistanê neavêtiye û heya pirsgrêka Kurd çareser nebe Iraq aram nabe. Piştî hilibjartinên Iraqê heya niha aliyên Iraqî negihiştine ti encamekê, sedema aloziyan jî ew e ku partiyên siyasî bi xwe ne xwedî îrade ne, lê di destê dewletên navçeyê de ne ku destêwerdana Iraqê dîkin."

Elî Ewnî wiha got: "Gelek aliyên siyasî bi taybetî jî yê di Çarçoveya Hevahengiyê de ne, Dadgeha Federalî ya Iraqê xistine bin kontrola xwe û pê dilîzin. Îro ew dadgeh bûye dadgeheke siyasî û em dikarin jê re bibêjin (Dadgeha Siyasî ya Federal), ku her roj ji Kurdan re astengiyên

çêdikin."

Her wiha got: "Partiya Demokratî Kurdistanê (PDK) piştî çend

alî di nava çend saetan de bajarekî weke Kerkûkê radestî dijminên Kurdistanê kirin."

demjimêran ji hilibjartinan serdana hemû aliyên siyasî yê Kurdistanî û Iraqî kir, ji bo ku aramiyê li Iraqê pêk bînin, lê mixabin helwesta gelek aliyên ne wek pêwîst bû, heya di nav mala kurdan de jî wisa bû."

Ewnî wiha domand: "Pirsgrêka Kurd ji bo şer e, ji bo bidestxistina madeyên destûrî, madeya 140 û hemû madeyên destûrî yê ku mafên Kurdan garantî dîkin, lê hinek

Elî Ewnî wiha got: "Hikûmeta Iraqê ti gav bo çareserkirina pirsgrêkên destûrî neavêtiye, bi taybetî pirsên destûrî yê girêdayî Herêma Kurdistanê, ku Iraq ne aram bûye, ji ber ku heta pirsgrêka kurd çareser nebe Iraq aram nabe." Derbarê (PDK) û helwesta wê ya li ser rewşa siyasî ya Iraqê jî got: "PDK herdem ji bo çareserkirina pirsgrêkan û diyalogê vekirî ye."

KDP.info

Dezgeha Rewşenbîriyê ya PDKê: Çekdarên PKKê bi mûşekan êrişî navenda me kirin

"Roja Sêşema 24.5.2022 çekdarên PKKê bi rêya mûşekan êrişeke tirsonek li dijî bingehê weşana dezgeha me ya li ser Çiyayê Bêxêr yê di navbera Duhok û Zaxoyê de encam dan, ji ber êrişê ziyaneke mezin a maddî gihîştê avahî û amûrên bingehê û bû sedema rawestana weşana Radyoya Duhokê û kanala Duhok TV û Radyoya Zaxo û kanala Delal TV û çend radyo û kanalên din, ku bi rêya wê bingehê weşana bername û programên xwe ji bo wê deverê dîkin.

Tevî ku em vê kiriyara tirsonek bi awayê herî tund riswa û şermezar dîkin, em radigihînin ku armanckirina bingeha weşanê û kanalên medyayî yê dezgeha me, ji bilî tirs û bizdîna PKKê ji dengên dilêr û wêrek û rastbêjiya ragihandina Partiya Demokratî Kurdistanê, wateyeke din nade.

Hewla nezok a çekdarên PKKê ji bo bédengkirina dengê heqbêjan û dengê netewî û niştimanî yê medyakar û ragihandinên PDKê, ji bo nixumandina karên xwe yê neyasayî û dagirkeriyên xwe yê li Herêma Kurdistanê ye, loma bi awayekî tirsonek êrişî yek ji bingehên herî pêşketî yê weşana Dezgeha Rewşenbîrî û Ragihandinê ya Partiya Demokratî Kurdistanê (PDK) dîkin, ku ev bingeh ji bilî ku bingehê weşana medyayê,

nîşaneya şaristanî û pêşketina Herêma Kurdistanê ye û ti hincetek ji bo armanckirina wê tune ye. Her weke eşkere ye, ev kiriyara wan a nerewa jî, nîşaneya têkçûna bername û fikra demborî ya wê taqimê ye, ku xwe dispêrin hemû karên nemirovî û neyasayî ji bo gihîştina meramên xwe yê tawankarî û dagirkarî. Em careke din vê kiriyarê riswa û şermezar dîkin û ji çekdarên PKKê daxwaz dîkin ku dest ji Herêma Kurdistanê berdin û edî nebin sedema gef û neseqamgîriyê.

kdp.info

Nêçîrvan Barzanî: Zilma li ser gelê Kurdistanê hebû zîrarên xwe gihande aştî û seqamgîriya navçeyê jî

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî di beşdariya Konferansa "Aştî bi Rêya Miyanrewiyê"

Herwiha destnîşan kir: "Bi dirêjahiya dîrokê, Iraq rûbirûyî metirsî û şer û neamiyê bûye, serweteke

seqamgîriya navçeyê jî.

Nêçîrvan Barzanî eşkere kir: "Şerê Iraq û Îran, piştê dagirkirina Kuweytê, dirustbûna hevpeymanî û rizgarkirina Kuweytê, şerê duyem ê Kendavê û piştê rizgarkirina Iraqê û heta serîhildana DAIŞê li navçeyê, hevsengiya hêz û siyasî û berjewendiya welatan li navçeyê bi temami guherand, hemû ev tişt ji ber wê yekê ne, ku fikra aştî û miyanrewî û seqamgîriyê li Iraqê tune ye."

Serokê Herêma Kurdistanê wiha domand: "Ji destpêkê ve, ji salên 1920'an heta niha, ger desthilatdarên Iraqê bi gelê Kurd re lihevkerineke realist bikirana, li şûna şerkirin û bikaranîna hizra çekan, bi awayekî realist tevbigeriya, wê dest ji çek û şer bernedana. Eger desthilatdarên Iraqî li çareseriyêke rasteqîn bigerin û xwma pêşeroja welat xwaribana, bêguman ew hemû karesat û êş nedihatî serê gelê Iraqê. Iraq dê niha xwedî çarenûseke din ba."

Nêçîrvan Barzanî di dawiyê de wiha got: "Hêvîdar im em hemû li Herêma Kurdistanê, Iraq û herêmê li ser bingehê aştîya hemûyan tevbigerin û erkê parastina aştî û azadiyê dê me hemûyan bigihîne hev."

KDP.info

de ragihand, ji ber nebûna aştî û miyanrewiyê (lîberaltî) li Iraqê, navçe û derdor û cîhan jî tîk daye, nebûna seqamgîriyê rêgir bûye ku Iraq bibe yek ji welatên pêşketî.

Nêçîrvan Barzanî îro duşemê 30yê Gulana 2022yan li Konferansa Aştî bi Rêya Miyanrewiyê, ku ji aliyê rêxistina SPARK a Holandî ve hat lidarxistin, diyar kir: "Cîhan ji destê komek qeyran û astengiyan dinale, niha aştî ji hemû deman zêdetir pêwîst e, ji ber qeyrana ku rûbirûyî cîhanê dibe, aştî di metirsiyê de ye."

mezin bi heder daye, diviyabû bi miyanrewî û aştîyê, Iraq weke yek ji welatên herî baş û pêşketî yên navçeyê bihata jimartin."

Serokê Herêma Kurdistanê diyar kir, nebûna aştî û miyanrewiyê li Iraqê, rewşa navçe û derdor û cîhan jî tîk daye, ji bilî pêveçûnên mezhebî û taîfî, ew zilma ku di destpêka dirustbûna Iraqê de li gelê Kurdistanê û pêkhatiyên wê hat kirin, çendîn şer û malwêranî û karesatan bo Iraq û navçeyê li pey xwe anîn, zîrarên xwe gihande aştî û

YNKê û Hevgirtina Tunîsê derbarê bihêzkirina peywendiyên gotûbêjê dikin

Şandeke Hevgirtina Demokrasî ji bo azadiyan li Tunîsê serdana politburoya YNKê kir. Di pêngaveke girîng de ku Yekîtiya Nîştîmanî ya Kurdistanê (YNKê) û Partiya Hev-

Kurdistanê (YNKê) , şandeke partiya Hevgirtina Tunîsî ji aliyê endamên politburoya Yekîtiya Nîştîmanî ya Kurdistanê (YNKê) Dr. Xwesro Gul û Rizgar Elî û Aso

girtina Demokrasî Ji Bo Azadiyan li Tunîsê derbarê bihêzkirina peywendiyên gotûbêjê dikin. Duh roja duşemê. 30-5-2022'an li avahiya politburoya Yekîtiya Nîştîmanî ya

Mamend û Emîn Bab Şêx û herdu serkirdeyên YNKê Ehmed Eskerî û Serkewt Xefur nûnerên Yekîtiya Nîştîmanî ya Kurdistanê (YNKê) li Swîdê hat pêşazî kirin. Her weha ew

şanda Tunîsî ku pêkhatibûn ji serokê Partiya Hevgirtina Demokrasî Ji Bo Azadiyan ya Tunîsê Dr. Xelîl Alzawiye û cîgra serokê partiyê Hale Bin Yusif û sekreterê partiyê Kemal Kirkorî li gel endaman Esmâ Bin Salih û Samiye Melekî bûn. Di heyama wê hevdîtina du qolî de, herdu aliyan li ser çawanîya bihêzkirina peywendiyên di navbera herdu aliyan de bi awayekî zelal gotûbêjê kirin. Di destpêka wê civînê de, Dr. Xwesro Gul dazanîn ku ev serdana şanda mêvan di heyama salvegera bîranîna YNKê tê ku tê de dîara Ynkê hatiye lidarxistin û serdana wek serdaneke gelek girîng û di cihê xwe de ye. Her weha ji aliyê xwe ve jî, serokê Partiya Hevgirtina Demokrasî Ji Bo Azadiyan ya Tunîsê Dr. Xelîl Alzawiye aşkire kir ku peywendî û naskirina di navbera herdu aliyan de, her ji serdemên kar û xebatên Sosyâlîsta navnetewî ve ye ku bi hev re hev bîr û hev xebat in.

PUKmedia-Taybet

Îsmâîl Beşqçî: Spas ji bo gelê Kurdistanê.. Spas ji bo dilsoziya we

Li bajarê Soranê yê Herêma Kurdistanê merasîmek ji bo rêzgirtina dostê kurd û nivîskarê navdarê tirk Îsmâîl Beşqçî hat lidarxistin.

Îro li zanîngeha Soranê merasîmek bi amadebûna nûnerê Serok Barzanî û serpereştyarê Rêveberiya Serbixwe ya Soranê û hejmareke berçav ji hikûmetê, siyasî, akademîsyen û nivîskaran merasîmek ji bo rêzgirtina Îsmâîl Beşqçî birêve çû.

Di destpêka merasîmê de li zanîngeha Soranê vekirina peykerê Îsmâîl Beşqçî hat lidarxistin.

Di merasîmê de bîrmend û dostê Kurd (Îsmâîl Beşqçî) gotarek pêşkêş

kir û got: "Li Rojhilata Navîn piştî bi sedan salan ji proseya xwendin û zanîngehan, îro ez kêfxweş û serbilind im ku peykerê xwe li zanînge-

ha Soranê dibînim. buhatir e û çî ji destê min bê ezê bikim. Spas ji bo gelê Kurdistanê, spas ji bo dilsoziya we."

KDP.info

Mesrûr Barzanî: Ji bo pêşxistina Kurdistanê em dixwazin sûdê ji ezmûna Japonyayê bigirin

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî pêşwazî li şanda Ajansa Japonî ya Alîkariya Navdewletî (JICA) kir.

Di destpêka civînê de Rêveberê JICA yê li Iraqê kurteyek li ser kar û projeyên ajansê yên li Herêma Kurdistanê pêşkêş kir, ku bi hevkarî û hevahengiya Hikûmeta Herêma Kurdistanê çendîn projeyên cûr bi cûr di warên av, avrêj, elektrîk û çandiniyê de encam didin, ji wan herî girîng alîkarkirina Wezareta Bajarvanî û Geştûguzariyê ye di sererastkirina masterplana bajarê Hewlêrê ku dibe bibe nimûneyek ji bo bajarên din ên Herêma Kurdistanê.

Herwiha alîkarkirina di çêkirina wêstgeha karoaw a li Dêrelûkê û pêşvebirin û gihandina avê li Helebceyê û nûjenkirina Mûzexaneyê Silêmaniyê û çend projeyên din.

Serokwezîr spasiya hevkarî û hevahengiya ajansa JICA ya ligel Hikûmeta Herêma Kurdistanê kir û pesnê kar û projeyên wan da, ku bi awayekî profesyonel encam didin û xwazyarê pêşvebirina hevahengî û sûdwerigirtina ji ezmûn û şarezaiya Japonyayê bû ji bo pêşxistina jêrxana aboriya Herêma Kurdistanê.

KDP.info

Li Êlihê operasyon; 11 rêveberên HDPê yên jin hatin desteserkirin

Li parêzgeha Êlihê ya Bakurê Kurdistanê Hevseroka Şaredariya Êlihê Songul Korkmaz ku ji kar hatiye dûrxistin jî di nav de 11 rêveber û endamên HDPê yên jin hatin desteserkirin.

HDP JIN (HDP Kadin) li ser hesabê xwe yê Twitterê bi peyamekê ragihand ku îro 31ê

Gulana 2022ê li parêzgeha Êlihê rêveber û endamên partiya wan hatine desteserkirin û dibêje: "Polîsan bi ser malan de girtine û hevserokên me yên şaredariyan, rêveberên navçe û bajarên û çalakvanên Tevergera Jinên Azad (TJA) hatine desteserkirin.

Di berdehamiya peyama xwe de HDP JIN dibêje: "Desthilat bi operasyonên siyasî yên qirqirînxê dixwaze tola krîza xwe bistîne. Dê desthilat wenda bike, jin biserkevin."

Li gor agahiyan, kesên hatine desteserkirin ev in:

Hevseroka Şaredariya Êlihê Songul Korkmaz, Hevseroka Şaredariya Bekirhan Gulistan Sonuk, Hevseroka Şaredariya Hezo Nazîme Avcî, Hevseroka berê ya HDPê ya Êlihê Fatma Ablay, Endama Meclîsa Giştî ya Bajêr Semra Guneş, Hevseroka Navenda HDPê Gurbet Dogan, Çalakvanên TJAYê Gurbet Bozyigit, Halide Keser, Gulnur Deli, Zeynep Oduncu û Ruken Zeryam.

Li gor zanyariyan, 11 kesên hatine desteserkirin bo Rêveberiya Asayîşê ya Êlihê hatine birin.

Derbarê hinceta desteserkirina wan endam û rayedarên HDPê de hêj ti agahî nehatiye belavkirin.

Rûdaw

Kürt ve Kürdüstan tarihinin kaynakları

(Övvêli ötên sayımızda)

Isveç Kaynakları:

Fr. Von Hellwald ve L.C. Beck imzasıyla Stockholm'de 1878 yılında basılmış olan iki ciltlik "Turkiet i Våra Dagar (Günümüz Türkiye)" isimli kitabın ilk cildinde yer alan 'Kürtler' bölümünde, Kürtlerin Kürdistan'ın en eski Ari kavimlerinin mirasçıları olduklarını; Yunanlıların bu bölgede çok önce ikamet eden tarihteki ataları olan Kyrti (Kürti), Karduk ve Gordyeen'lerden söz ettikleri notu düşürülmüş ve Kürtler/Kürdistan için şu ifadeler kullanılmıştır; "Arapların Mezopotamya'daki kuzey komşuları Kürtlerdir. Kürtler Ermenistan'ın doğu ve güney teraslarında, Pers Mezopotamyası'nın dağlık kuzey bölgesinde yaşamaktadırlar.

Karl Ritter'in tahminlerine göre 1.300 mil metre karelik bir alana sahip olan bu yerleşim bölgesinin adı Kürdistan'dır. Gerçek Kürdistan ve aynı zamanda Türkiye Kürdistanı, Moltke'ye göre Diyarbakır üzerinden çekilen bir hattı izleyerek Mardin, Nuzaybin, Cizre, Van, Muş, Palu, Derindek, Maraş ve Adıyaman'ı kapsar. Kürdistan halkının büyük bir kısmı Türkiye Kürdistan'ında yarı-bağımsız olarak yaşamaktadır. Geriye kalan kısmıysa, İran ve Rusya kesimlerinde kalmakta. Türkiye Kürtlerinin sayısı Taylor'a göre 1 milyona ulaşır. Bunun 491.000 Diyarbakır ve 357.000'i Erzurum vilayetlerinde olmak üzere geri kalan bölümü ise Anadolu'da kalıyor."

Rus (Rusça) Kaynakları:

18. yüzyıldan itibaren Rusça kaynaklarda Kürtlere ve Kürdistan'a dair bilgiler yer almaya başlamıştır. P.S. Pallas'ın (1741-1811) "Tüm Diller ve Lehçelerin Karşılaştırılmalı Sözlüğü (1787)"nden başlanarak; Xaçatur Abovyan'ın (1805-1848) seri olarak 1848 yılında Kafkaz dergisinde yayınladığı "Kürtler (no: 46-50)" makalesi, P. Lerx'in (1827-184) 1856, 1857, 1858'deki "İran Kürtleri ve Onların Ataları Olan Kuzey Haldeliler Üzerine Araştırmalar", M. Lixutin'in 1863'teki "1845 ve 1856 Yıllarında Türkiye'nin Asya Kesiminde Ruslar", P.I Averiyannov'un 1900 tarihli "19. Yüzyıl Boyunca, Rusya, İran ve Türkiye Arasındaki Savaşlarda Kürtlerin Yeri (Avesta, 2010)", Kürtlere dair bilgilerin bulunduğu ilk Rusça kaynaklardır.

Rusya'da Kürtlere dair bilgilerin bulunduğu Rusça ve Kürtçe kaynakların bibliyografik bilgileri Alexandre Benningsen'in 1960'taki "Les Kurdes et la Kurdologie un Union Soviétique (Cahiers du Monde russe et soviétique, C:1, S:3, ss:513-530)", Muhammed Mokri'nin 1963 yılındaki "Kurdologie et enseignement de la langue Kurd en URSS (L'ethnographie, S:57, ss:71-105)", Jacop M. Landau'nun 1975'deki "The Kurds in some Soviet Works (Middle Eastern Studies, S:11, ss:195-198)" ve K. Omarkhali & N. Mossaki'nin 2015 tarihli "A History of Russian Kurdology: With a Brief Literature Overview (Wiener Jahrbuch für Kurdische Studien, S:2, ss:140-177)" çalışmalarında bulunmaktadır. İbrahim Sirkeci ile Andrej Privara'nın 2017 tarihli "Kurdish Studies in Russian Language:1917-2017 (Kurdish Studies, V:5, no:2, pp:187-198.)" araştırmasına göre ise sadece 1917-2017 yılları arasında Rusça 50 kitap ve 50 makale yayınlanmıştır.

19. yüzyılda Orta Asya'da Rus ordusunda

görevli olan Muravyev'in 1822 yılında Moskova'da basılan "Putoşestviye v Turkmenyu i Hivu 1819 i 1820" adlı eserine göre, Türkmenlerin Xorasan'dan esir alıp Hıve'nin köle pazarlarında sattığı Kürtler vardı.

Baron Bode, 1830'larda İran Kürdistan'ına, özellikle de Ardelan Mirliği'ne yapmış olduğu gezileri 1837 yılına bir rapor haline getirerek Rus İmparatorluğu'na göndermiştir (Rusya Federasyonu; İran Masası OP.488.2302.395.1. No:1, ss:278-298). Raporunda 'Kürdistan'ın mirliklere bölündüğünü belirten B. Bode, '18' mirliğin hüküm sürdüğünü söylemiştir

Haritalarda Kür/Kürdistan:

Doğu ve Batı dillerinde miladi 10. asırdan

Ephrem-İsa YOUSIF; "Süryani Vakanüvisler", Çev: Mustafa Aslan, Doz Yayınları, 1. Baskı: 2009.

Ferset Merî; "İslâm Öncesi Kürt Tarihi Kaynakları ve Kürtlerin En Eski Tarihi", Çev: Mehmet Akbaş, "Kürtler" kitabı içinde, Nida Yayınları, 1. Baskı:2015, ss:23-46.

Garnik Asatrian; "Prolegomena to the Study of the Kurds", Iran and the Caucasus, V:13, 2009, pp:19-20.

kurdlerintarihi.blogspot.com.tr/2013/07/kurd-tarih.html?m=1, ET:19/05/2018.

93. Edip Çağmar; "Tâcu'l- 'Arûs'ta Kürtler", e-Şarkiyat İlmî Araştırmalar Dergisi, Cild:9, Sayı:18/2, 2017, ss:790-93.

Mehmet Şahin; "Berhemên Der Barê Kurd

itibaren hazırlanmış olan birçok haritada Kürt, Kürdistan Dağları ve Kürdistan için "Kürd, Ekrad, Cvrđ, Curdi, Curde, Gordieus mons, Media, Cvrđistan, Courdistan, Kurdistan, Koordistan" ibareleri kullanılmıştır. Batı dillerinde 1900 sonrasında hazırlanmış olan haritalarda 'Kurdistan' sabit bir biçim olarak kullanılmıştır.

Sonuç:

M.Ö. 5. yüzyıldan başlayarak 1950 yılına kadar dünyanın birçok dilinde ortaya konulan eserlerde, Kürtlerin yaklaşık 3 bin yıllık tarihi kesintisiz olarak yer bulmuştur. Silvio van Rooy ve Kees Tamboer'in 1968'deki "ISK's Kurdish Bibliography (Amsterdam, 2 cilt, 656 s.)" çalışmasına baktığımızda, dünya dillerinde Kürtler hakkında bilgi barındıran 9.350 kaynağa işaret edilmiştir. İlk başta Kürt kaynakları, ardından da bütün bu çalışmalardan yararlanılarak Kürt Tarihi'nin yazılması gerektiği ortadadır.

www.dirokakurdistan.com

Kaynakça:

Ahmet Yasin Tomakin; "Ortaçağ İslâm Dünyasında Süryani Tarih Yazıcılığı", Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, C:8, S:18, 2017/3, ss:231-254.

Bekir Biçer; "Kürt Tarihinin Kaynakları ve Kürdoloji Çalışmaları", Çizgi Kitapevi, 1. Basım:2017.

Berhem, S:3, 1993, Çev: Bilal Görgü, ss:23-24.

Dicle Kaya; "Onbinlerin Kardukhıa'dan Geçiş", Kürt Tarihi Dergisi, S:16, 2015, ss:25-31.

Douglas Layton; "Kitabı Mukaddes'te Kürtler", Çev: Fadıl Özçelik, Serbestî, S:42, 2004, ss:42-49.

û Kurdistanê de", Zend, 2011, rû:100.

Mesûd Serfiraz & Serhad Bozkurt; 'Coğrafya-yı Osmânî'de Kürtler ve Kürdistan', Dipnot, Sayı:19-20, 2014-5, ss:5-26.

Mustafa Alpaslan; "Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Kürtler", T.C. Mardin Artuklu Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2014, ss:38-39.

Serdar Gündoğdu; "Ebu Dülef'in İran Seyahatnamesinin Tercümesi", T.C. Atatürk Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum 2013, ss:38,39,62.

Serdar Sakin & Cengiz Kartın; "İngiliz Seyyahlar Maunsel, Harris ve Sykse'in Gözlemlerinde İran, Irak ve Türkiye", Tarihî Peşinde, S:11, 2014, ss:307-328.

Sezen Bilir-Alişar Akpınar; 'Kürdistan Eyaletinin Kuruluşu', Kürt Tarihi Dergisi, Sayı:3, 2012, ss:18-23.

Süleyman Şanlı; "Klasik Ortaçağ Kaynaklarında Kürt Yahudiler", Kürt Tarihi, S:13, 2014, ss:34-37.

Şefaattin Deniz; "Zend Tarihi'nin Temel Kaynakları", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C:9, S:42, Şubat 2016, ss:563-569.

Turatbeg Mantayev; 'Bir Tarih Kaynağı Olarak Muravyev ve Velihanov'un Eserleri', T.C Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, YLT, İzmir-2010, ss:43.

Olga Jîgalîna; 'Rapora Baron Bode ya der barê Kürdistana Rojhilat de', Wer:Sînan Çelîk, Zend, H:12, 2010, rû:110-2.

(kaynak: <http://dengekurdemisliman.com/2018/06/03/kurd-tarihinin-kaynaklari/>)

(Ardı var)

Şahifeni hazırladı: Tahir Süleyman

Jiyana Simkoyê Şikak...

Simkoyê Şikak an Smayîl Axayê Şikak an jî Simko (z. 1887 Kela Çariyê – m. 30'ê pûşperê, 1930 Şino), serhildêr û rêberê kurd ê ji êla şikakan bû. Smayîl Axayê Şikak, yê ku pirranî bi navê Simko (an jî Simkoyê Şikak) di nava kurdan de hatiye naskirin, yek ji wan rêbera ye ku di dîroka azadîxwaziya gelê Kurdistanê de xwedî rûmet û xebateke berbiçav e. Girîngiya serhildana Simkoyê Şikak ku nêzî 25 salan dom kir, ew e ku piştî şerê cihanê yê yekem nêzî %50 ji axa rojhilatê Kurdistanê ji desthilatdariya dewleta Îranê rizgar kir û mîna desthilatdarekî kurd karê xwe yê hukimdariyê meşand. Ev karê han (ku Simko dikarî hemû hêzên êl û eşîretên kurdan li dora hev bicivîne), di serdemeke ku sîstema feodalîzmê li hemû Kurdistanê di bin nîrê axatiyê de bû, pêkhat.

Secerename û nasnameya êla Şikak

Kela Smayîl Xanê Mezin (bapîrê Simko yê mezin, bavê Elî Xanê bapîrê Simko) li nêzî çemê Berandizê li herêma Urmiyê ye û ev keleh wek şûnewarekî dîrokî di nava kurdan de weke ziyaretgehekê tê hesabandin.

Şikak di rojhilatê Kurdistanê de piştî eşîreta Kelhûr (li herêma Kirmaşan), mezintîrîn eşîreta vê para axa Kurdistanê ye ku di çaxê desthilatdariya Qacarî û Pehlewîyan de li Îran û Kurdistanê xwedî rolekî aktîv yê siyasî bûne.

Piştî ku Mihemed Xanê Qacar (damezrînerê silsîleya Qacariyan) bi ji navbirina desthilatdariya Zendîyan, desthilatdariya hemû Îrana mezin girt destê xwe, fermandarê kurd Sadiq Xanê Şikak jî hevkarê wî bû. Lê Mihemed Xanê Qacar zor û sitemkariya xwe gihand radeyekê ku heta li dijî mirovên mîna Sadiq Xanê Şikak jî kete liv û lebatê û hewilên ji navbirina wî jî dane. Sadiq Xan ku xwedî hêzeke zêdetir ji 10.000 kesan bûye, bi kuştina Mihemed Xanê Qacar jî hatiye tawanbarkirin ku di sala 1797'an de li bajarê Şuşa (Şoş) di nava xîveta xwe de tê kuştin.[1] Sadiq Xanê Şikak yekemîn kes e ku navê wî di serûkaniyên dîrokî de weke fermandarekî kurd yê girêdayî êla Şikak hatiye nivîsandin. Piştî wî malbata Simkoyê Şikak di qada siyasî ya herêma bakurê rojhilatê Kurdistanê de, xwedî navekî xuyakirî ye. Ji wan kesayetiyên Smayîl Xanê Mezin, Cazê (jina Smayîl Xanê Mezin û dayika Elî Xan), Elî Xan, Mihemed Paşayê kurê Elî Xan, Cewer Axa û Simkoyê Şikak ku tev bi nemerdî û awayê xapandinê ji aliyê Îraniyan ve hatine kuştin.

Êla Şikak ji du tîreyan (Kardarî û Ebduyî) pêk tê:

Tîreya Kardarî ji deh şaxan pêk tê: Fenekî, Mamedî, Nîsanî, Delan (Delanî an jî

Delî), Xidirî, Botan, Hinare, Pisaxa, Gewirik û Xelûfan.

Tîreya Ebduyî jî ji neh şaxan jêre pêk tê: Kizinî, Keçelî, Pisaxa (malbata Simkoyê Şikak), Etmanî, Çerkoyî, Mendolekî, Neimetî, Êverî û Şekerî.

Ji van her du tîreyan tev di bin desthilatdariya Pisaxayan de bûne ku di çaxê serhildana Simkoyê Şikak de û di bin

rêbertiya wî de, bi awayê konfederasyona eşîretan hev-girtinek bihêz di navbera eşîreta Şikak, Milan, Herkî, Ertûşî, Dirî û hinekên din de hat çêkirin.

Mîna ku mezin û rihspiyên eşîreta Şikak didin diyarkirin, esilê wan ji Cizîra Botan hatiye û navê yekemîn kesê vê malbatê Ebdû bûye ku bi neh kurên xwe re ji wir ber bi herêma Urmiyê û Soma ya Bira-dostê koç kirine. Li gorî hevpeyvîneke di sala 1993'an de bi apê Evdî re hatiye çêkirin. (Ew şervanekî çaxê şoreşa Smayîl Xan bû ku heya roja şehîdbûna wî li bajarê Şinoyê, pêre bû.) Apê Evdî li ser koka malbata Smayîl Xanê Şikak wiha dibêje: "Ebdûla Veg (Ebdû an jî Evdû) xwediyê neh kuran bû ku ji Cizîrê hatin Somayê. Kurekî Evdû Begê yê bi navê Îbrahîm AxAyê Çep hebû ku pir mîrxas bû. Ji wî re kurek çêbû ku jêre Smayîl AxAyê Mezin digotin. Ango bapîrê mezin (bavê bapîr) ê Simkoyê Şikak bû. Elî Xanê kurê Simkoyê mezin xwediyê 6 kuran bû: Ehmed AxA, Mihemed AxA (bavê Simko û Cewer AxA), Temer Axa, Îbrahîm AxA, Hecî AxA û Qasim AxA. Mihemed AxA jî xwediyê 6 kuran bû: Cewer (Ceifer) AxA, Smayîl AxA ango Simko, Şukir AxA, Ehmed AxA, Xurşîd AxA (di şerê bi asûriyan re li Dîlemanê hate kuştin) û Elî Xan (di çaxê sandina bombeya ku ji aliyê dewleta Îranê bi navê şîrîni ji bo kuştina Simko hatibû şandin, li çariyê şehîd bû)."

Di Rojhilatê Kurdistanê de ji çaxê serhildana Kela Dimdimê heya roja îro, hemû rêberên kurd bi navê çareserkirina pirs-girêka kurd û hevdiînê, hatine xapandin û di bi awayekî dûr ji exlaqê siyasî û mirovanetiye ji aliyê desthilatdarên Îranê ve, hatine kuştin.

Ji serokên êla Şikak Simkoyê Mezin (Smayîl Xan), Elî Xan, Cewer Axa û Simkoyê Şikak tev bi navê hevdiîn û çareserkirina pirs-girêkên siyasî

bi nemerdî ji aliyê desthilatdarên Îranî ve hatine kuştin. Mihemed Axayê Şikak jî piştî kuştina kurê wî (Cewer Axa) çû Stenbolê ku ji sultanê Osmanî (Sultan Ebdulhemîd) dawa hevkarîyê ji bo tolhildana xwîna kurê xwe bike. Li wir rêzek taybetî jêre hat girtin û nasnavê Paşa dane wî. Lê bi hewildanên berdevkên Îranê, Mihemed Axa

negihişt armanca xwe û wek jêder didin xuyakirin ew li Stenbolê bi komployekê hatiye kuştin. An jî ji ber têkiliyên wî yên bi malbata Bedirxanî û mezinên din yê kurd li Stenbolê, ji wir hatiye dîrxistin û di jiyana dîrî Kurdistanê de wefat kiriye.

Kuştina Cewer AxA

Cewer (an jî Ce'fer) Axayê Şikak ku li sala 1905'an de li Tewrêzê hat şehîdkirin di nava êla Şikak de wek cîgirê bavê xwe dihate hesabandin. Bi awayekî fermî bi destûra dewleta Qacarî li herêmên rojavayê gola Urmiyê hukimdarî dikir. Cewer Axa ji ber hinek taybetmendiyên xwe yê mîna mîrxasî, merdayetî û destvekirîyê di nava çîna feqîr û hejarên herêmê de pir dihat hezkirin. Sedem jî ew bû ku wî parek ji wê talana ku ji dewlemendan distand, di nava feqîr û hejaran de belav dikir. Ji bona wê jî Cewer Axa ji aliyê jêredên ewropî û gerîdokên Rojavayî ve wek Robin Hoodê Kurdan hatiye binavkirin. Sala 1905'an dema ku Muzeferedîn Şahê Qacar, bi seferê çû Ewropayê, li bajarê Tewrêzê kurê xwe Mihemed Eçlî Mîrza wek cîgirê xwe hilbijartibû. Wê demê Huseyîn Qulîxan (Nizamûl Seltene) jî kiribû waliyê giştîyê Azerbaycanê. Dîroknivîsê azerbaycanî Ehmed Kesrewî di vê derbarê de dibêje: "Nizamûl Seltene bi awayekî fermî Ce'fer Axayê Şikak vexwînd bajarê Tewrêzê û jê dawa kir ku ji bo gotûbêja li ser pirs-girêkên sinorê dewleta xwe û dewleta Osmanî bi hev re bişewirin. Herwiha wan soz da Cefer Axa ku dewlet yê li wî xweş be û daxwazên wî jî yê bîcîkirin. Lê piştî fermana da Mihemed Huseyîn Xanê Zerxam (Qeredaxî) ku Ce'fer Axa vexwîne bo seraya xwe û bi awayekî ku ew pênehesin, wî û mirovên pêre bikujin". Havîna sala 1905'an piştî ku Cewer Axa bi mezinên êla xwe re şewirî, di gel heft siwarên xwe yên ku di

karê şervanî û mîrxasiyê de zîrek û netirs bûn, ji Kela Çariyê ber bi bajarê Tewrêzê meşyan. Heft kesên hilbijartî ku bi Cewer Axa re çûn ev bûn: Mistefa Newrozî (Xalê Mistê), Xalê Mîrzê(xalê Cewer û Simko), Sedo, Hacî (Haco), Caço, Seyîd Mihemed (Seydo) û Qasim (Qaso). Piştî 40 rojan ji aliyê wêfêhdê Îranê Mihemed Elî Mîrza ve fermana kuştina Cewer Axa bi telegrafekê, gihişt destê Nizamûl Seltene û ew di seraya dewletê de hat kuştin. Ji heft kesên ku bi Cewer Axa re bûn, pênc kesan karî bi şerekî giran xwe ji bajarê Tewrêzê bigehînin kela Çariyê û xebera bûyerê bigehînin kurdên herêmê. Mihemed Axa ji bo tolhildanê bi riya Sultan Ebdulhemîdê Osmanî çû Stenbolê, lê nekarî raya wan ji bo vî karî bikîşîne aliyê xwe. Wek hat gotin ew bi komployên konsulosê Îranê, êdî ji Stenbolê venegerî Kurdistanê û bi her awayê ku bû, hat wenda kirin. Kurdan ku bi şeweyek aktîv di şoreşa meşrutexwazên Îranê (1905 – 1911) de, xebat dikirin, ji vî karê Nizamûl Seltene nerazîbûna xwe dan xuyakirin. Herwiha azadîxwazên din yên Îranî li bajarên mîna Tewrêz û Teheranê jî ev karê dewleta Îranê şermezar kirin. Li pey kuştina Cefer û Mihemed Axayê bavê wî, Simko ku xortekî ciwan bû, li ser daxwaz û şewra rihspiyên eşîreta Şikak, bû cîgirê birayê xwe yê mezin. Ev di rewşekê de bû ku du hissên niştimanperwerî û tolhildanê di dil û mejiyê Simkoyê ciwan de gelek bihêz bûn.

Destpêka Serhildana Simkoyê Şikak û Sedemên Binge-hîn

Piştî şoreşa Şêx Ubeyde-layê Nehrî (sala 1880'an), serhildana Smayîl Axayê Şikak di rojhilatê Kurdistanê de şoreşa herî mezin û domdirêj tê hesabandin. Di çaxê vê şoreşê de bû ku kesayetiya tehqîrbûyî ya kurd wek neteweyekê, hinekî bişkivî û hissên millî di nava kurdên vê perça Kurdistanê de zêdetir ji berê zindî bûn. [çavkanî pêwîst e] Kurdan karî wek netewe hebûna xwe di hemû Îranê de bidin selmandin û berevajî xwesteka şovînistên faris, hurmeta xwe ya civakî û siyasî wek mîrasekî dîrokî biparêzin. Ji bona wê jî nivîskar û dîrokan Kirîs Koçêra, Simkoyê Şikak bi weke bavê nasyonalîzma kurdî ya di rojhilatê Kurdistanê de binav dike.

Li gor gotina mezinên Evduyîyan Simko di çaxê şehîdbûna Cewer Axa de xurtekî 18-19 salî bûye. Yanî sala ji dayibûna wî 1887 an jî 1888'ê zayînî ye. Herwiha Tahirxanê Kurê Simko dide diyarkirin ku dema bavê wî li bajarê Şinoyê hatiye şehîdkirin, temenê wî 42 an jî 44 sal bûye. Simko ku ji aliyê Xalê Mîrzê û mezinên din yên êla Şikak ve wek cîgirê bav û birayê xwe yê mezin hatibû

hilbijartin, di dilê xwe de ji bêbextî û nemerdiya desthilatdarên dewleta Îranê, kînek mezin ji wan girtibû. Wek tê gotin Simko di ciwaniya de xurtekî şervan, netirs û di liv û lebatên wî de hissa tolhildanê gelek bihêz bûye. Ji ber wan hemû derd û belayên ku bi ser malbata wan de hatibûn, mirovekî kêm axiftin û xemgîn bûye û gelek bi xwe re ponijiyê.

Hissa tolhildanê jî bi sedemên dîrokî ve girêdayî bû. Simko baş dizanî ku ji bapîrê wî yê mezin Smayîl Xan bigire heya birayê wî Cewer Xan tev bi nemerdî ji aliyê berpirsyarên dewleta Îranê ve hatine xapandin û kuştin. Ji bona wê baş dizanî ku desthilatdarên Îranî li wî jî nagerin û yê rojekê bela xwe li wî jî bidin. Çimkî Simko xwedî hêzeke mezin ya leşkerî bû û wek mezinê eşîreta Şikak di nava kurdan de mirovekî bi qedir û rûmet bû. Wî dizanî ku Îranî dixwazin wî jî weke bira, bav û bapîrên wî, bikujin. Lê ferqa di navbera Simko û bira û bavê wî de, di vir deye ku bîr û rayên Simko yên siyasî (wek rêber û kesayetiyeke siyasî yê kurd) ji bo azadî ya Kurdistanê bêtir geş bûn. Çaxê ku cîgirê waliyê Azerbaycanê (Mukerrem el Mulik) di sala 1919'an bi hevkarîya ermeniyan, bombeyek çêkirin û di nava qotiyekê de bi navê şiranî ji Simko re şandin, neyartiya Simko bi dewleta Îranê re derbasî pêvajoyek siyasî û eşkere-tir bû.

Têkiliya Simko bi du kesayetiyeke kurd Ebdulrezaq Bedirxan û Seyîd Teha Gîlanî (neviyê Şêx Ubeydulahê Nehirî) re, şoreşa di bin desthilatdariya Smayîl Xanê Şikak de, di rojhilatê Kurdistanê de û heya radeyekê jî li bakurê Kurdistanê, berfirehtir kiriye. Lê wek jêder û şahidên zindî dibêjin Seyîd Teha Gîlanî heya dawiyê bi Simko re nemaye û navbera wan li ser awayê têkiliya bi îngilîzan re, têk çûye.

Kirîs Koçêra di derbarê têkçûna Simko bi dewleta Îranê re dibêje: "Bi vê hindê re ku Simko kîna xwe ya li hemberî Îranê venedişart, gotibû ku bizava min li dijî Îranê tolhildan jî têde bû, çimkî bav û bapîrên min, xizim û kesên min yên nêzîk û cotek birayên min, tev bi destê karbidestên Îranê hatine kuştin. Lê bi vê re jî Simko gelek caran behsa vê rastiyê kiriye ku armancên şoreşa wî ji bo berjewendiyên netewî bûne û tenê ji bo tolvekirinê nebûye. Di vê derbarê de Simko gotiye: Hemû kes dizane ku gelê kurd heya niha çî bi ser de hatiye. Mirovên wan yên mezin yên weke Smayîl Xan û Elî Xan bi şeweyek gelek zalimane ji aliyê Îraniyan ve ji nav çûne. Ez niha ji bo gelê Kurd têkûşînê dikim, lê tolhildana ji zordar û bedkaran hê jî maye û ji bîr nabe".

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Aa

av

Ev çiyê? Ev **ave**.
Bu nêdir? Bu sudur.
Что это? Это вода.
What is it? It is water.

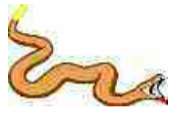
diran

Ev çiyê? Ev **dirane**.
Bu nêdir? Bu dişdir.
Что это? Это зуб.
What is it? It is a tooth.

agir

Ev çiyê? Ev **agire**.
Bu nêdir? Bu oddur.
Что это? Это огонь..
What is it? It is fire.

mar

Ev çiyê? Ev **mare**.
Bu nêdir? Bu ilandır.
Что это? Это змея..
What is it? It is a snake.

Bb

bizin

Ev çiyê? Ev **bizine**.
Bu nêdir? Bu keçidir.
Что это? Это коза.
What is it? It is goat.

balon

Ev çiyê? Ev **balone**.
Bu nêdir? Bu şardır.
Что это? Это шар.
What is it? It is a balon.

bacan

Ev çiyê? Ev **bacane**.
Bu nêdir? Bu pomidordur.
Что это? Это помидор.
What is it? It is a tomato.

otomobil

Ev çiyê? Ev **otomobile**.
Bu nêdir? Bu maşındır.
Что это? Это машина.
What is it? It is a car.

Cc

taC

Ev çiyê? Ev **taCe**.
Bu nêdir? Bu tacdır.
Что это? Это корона.
What is it? It is a crown.

Canî

Ev çiyê? Ev **Canie**.
Bu nêdir? Bu daydır.
Что это? Это жеребенок.
What is it? It is a horse.

cûcîk

Ev çiyê# Ev **Cûcike**.
Bu nêdir? Bu cücədir.
Что это? Это цыпленок.
What is it? It is a chicken.

finCan

Ev çiyê# Ev **finCane**.
Bu nêdir? Bu fincandır.
Что это? Это чашка.
What is it? It is a cup.

Çç

çav

Ev çiyê? Ev **çave**.
Bu nêdir? Bu gözür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

çêlek

Ev çiyê? Ev **çêleke**.
Bu nêdir? Bu inəkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.

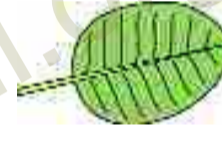
defter

Ev çiyê? Ev **dəftere**.
Bu nêdir? Bu dəftərdır.
Что это? Это тетрадь.
What is it? It is a copybook.

dar

Ev çiyê? Ev **dare**.
Bu nêdir? Bu ağacdır.
Что это? Это дерево.
What is it? It is a tree.

belg

Ev çiyê? Ev **belge**.
Bu nêdir? Bu yapraqdır.
Что это? Это лист.
What is it? It is a leaf.

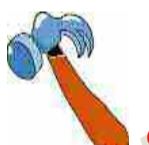
elok

Ev çiyê? Ev **eloke**.
Bu nêdir? Bu hinduşqadır.
Что это? Это индюк.
What is it? It is a turkey.

çaynîk

Ev çiyê? Ev **çaynîke**.
Bu nêdir? Bu çaynıkdır.
Что это? Это чайник.
What is it? It is a teapot.

çakûç

Ev çiyê? Ev **çakûçe**.
Bu nêdir? Bu çəkicdir.
Что это? Это молоток.
What is it? It is hammer.

dest

Ev çiyê? Ev **deste**.
Bu nêdir? Bu əldır.
Что это? Это ладонь.
What is it? It is a hand.

dil

Ev çiyê? Ev **dile**.
Bu nêdir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

ker

Ev çiyê? Ev **kere**.
Bu nêdir? Bu ulaqdır.
Что это? Это осёл.
What is it? It is a donkey.

zebeş

Ev çiyê? Ev **zebeşe**.
Bu nêdir? Bu qarızdır.
Что это? Это арбуз..
What is it? It is a water melon.

Êê

êleg

Ev çiyê? Ev **êlege**.
Bu nêdir? Bu jiletđır.
Что это? Это жилет.
What is it? It is a jumper.

hêk

Ev çiyê? Ev **hêke**.
Bu nêdir? Bu yumurtadır.
Что это? Это яйцо.
What is it? It is an egg.

fîl

Ev çiyê? Ev **fîle**.
Bu nêdir? Bu fildir.
Что это? Это слон.
What is it? It is an elephant.

fîrok

Ev çiyê? Ev **fîroke**.
Bu nêdir? Bu təyyarədir.
Что это? Это самолёт.
What is it? It is a plane.

gizêr

Ev çiyê? Ev **gizêre**.
Bu nêdir? Bu kökdür.
Что это? Это морковь.
What is it? It is a carrot.

gêzî

Ev çiyê? Ev **gêziye**.
Bu nêdir? Bu süpürgədir.
Что это? Это веник.
What is it? It is a broom.

pê

Ev çiyê? Ev **pêye**.
Bu nêdir? Bu ayaqdır.
Что это? Это пятка.
What is it? It is a heel.

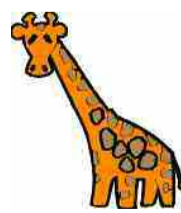
kêr

Ev çiyê? Ev **kêre**.
Bu nêdir? Bu bıçaqdır.
Что это? Это нож.
What is it? It is a knife.

fînd

Ev çiyê? Ev **fînde**.
Bu nêdir? Bu şamdır.
Что это? Это свеча.
What is it? It is a candle.

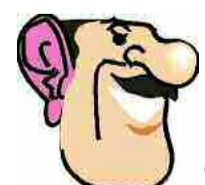
zerafe

Ev çiyê? Ev **zerafeye**.
Bu nêdir? Bu zürafədir.
Что это? Это жираф.
What is it? It is a giraffe.

gore

Ev çiyê? Ev **goreye**.
Bu nêdir? Bu corabdır.
Что это? Это носки.
What is it? It is a stocking.

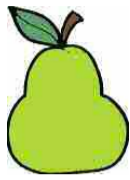

guh

Ev çiyê? Ev **guhe**.
Bu nêdir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо..
What is it? It is an ear.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Hh

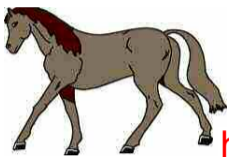
hirmê

Ev çîye? Ev hirmêye.
Bu nêdir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

hirç

Ev çîye? Ev hirçe.
Bu nêdir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.

hesp

Ev çîye? Ev hespe.
Bu nêdir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

hêştir

Ev çîye? Ev hêştire.
Bu nêdir? Bu dævêdir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

li

dil

Ev çîye? Ev dile.
Bu nêdir? Bu ürêkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

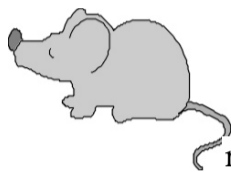
lepik

Ev çîye? Ev lepîke.
Bu nêdir? Bu əlcêkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.

ling

Ev çîye? Ev lînge.
Bu nêdir? Bu qıçdır.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

mişk

Ev çîye? Ev mişke.
Bu nêdir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îi

dîk

Ev çîye? Ev dîke.
Bu nêdir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

îsot

Ev çîye? Ev îsote.
Bu nêdir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.

gustîl

Ev çîye? Ev gustîle.
Bu nêdir? Bu üzükdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

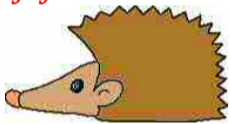

keştî

Ev çîye? Ev keştîye.
Bu nêdir? Bu gêmîdir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Jj

jûjî

Ev çîye? Evjûjiye.
Bu nêdir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

roj

Ev çîye? Ev roje.
Bu nêdir? Bu günêşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

Kk

birek

Ev çîye? Ev bireke.
Bu nêdir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

kûsî

Ev çîye? Ev kûsiye.
Bu nêdir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.

lêv

Ev çîye? Ev lêve.
Bu nêdir? Bu dodaqdir.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

lîmon

Ev çîye? Ev lîmone.
Bu nêdir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.

rojname

Ev çîye? Ev rojnameye.
Bu nêdir? Bu qəzetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

kevjal

Ev çîye? Ev keviale.
Bu nêdir? Bu xərcəngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

kund

Ev çîye? Ev kunde.
Bu nêdir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is an owl.

kevçî

Ev çîye? Ev kevçîye.
Bu nêdir? Bu qaşığıdır.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

xezal

Ev çîye? Ev xezale.
Bu nêdir? Bu seyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

kûlî

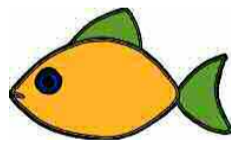
Ev çîye? Ev kûliye.
Bu nêdir? Bu çəyirtkədir.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Mm

mûz

Ev çîye? Ev mûze.
Bu nêdir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

masî

Ev çîye? Ev masîye.
Bu nêdir? Bu balıqdir.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

gamêş

Ev çîye? Ev gamêşe.
Bu nêdir? Bu samışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

meymûn

Ev çîye? Ev meymûne.
Bu nêdir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

Nn

nan

Ev çîye? Ev nane.
Bu nêdir? Bu çörəkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

trên

Ev çîye? Ev trêne.
Bu nêdir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

hûrbivîn

Ev çîye? Ev hûrbivîne.
Bu nêdir? Bu zərrəbîndir.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

reng

Ev çîye? Ev reñge.
Bu nêdir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

Oo

ode

Ev çîye? Ev Odeye.
Bu nêdir? Bu otaqdir.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

otobûs

Ev çîye? Ev Otobûse.
Bu nêdir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

sol

Ev çîye? Ev sole.
Bu nêdir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

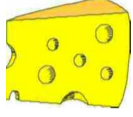

top

Ev çîye? Ev tOpe.
Bu nêdir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a ball.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çiyey? Ev penîre.
Bu nədir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

pîvaz

Ev çiyey? Ev pîvaze.
Bu nədir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is an onion.

perçemek

Ev çiyey? Ev perçemeye.
Bu nədir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çiyey? Ev pênûse.
Bu nədir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

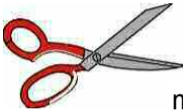

beq

Ev çiyey? Ev beqe.
Bu nədir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çiyey? Ev qaze.
Bu nədir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

meqes

Ev çiyey? Ev meqese.
Bu nədir? Bu qaçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çiyey? Ev portqale.
Bu nədir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is an orange.

Rr

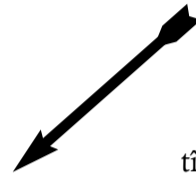
şêr

Ev çiyey? Ev şêre.
Bu nədir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

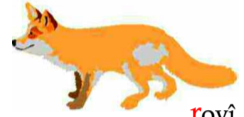
kêwrîşk

Ev çiyey? Ev kêwrîške.
Bu nədir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çiyey? Ev tîre.
Bu nədir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is an arrow.

rovî

Ev çiyey? Ev roviye.
Bu nədir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çiyey? Ev sêve.
Bu nədir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is an apple.

stêrk

Ev çiyey? Ev stêrke.
Bu nədir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

se

Ev çiyey? Ev seye.
Bu nədir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

Ev çiyey? Ev sêvike.
Bu nədir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

Şş

şûr

Ev çiyey? Ev şûre.
Bu nədir? Bu qılıncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çiyey? Ev şeje.
Bu nədir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

şîr

Ev çiyey? Ev şîre.
Bu nədir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

şûşe

Ev çiyey? Ev şûşeye.
Bu nədir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

Tt

tîr

Ev çiyey? Ev tiriye.
Bu nədir? Bu üzümdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

tûtî

Ev çiyey? Ev tûtiye.
Bu nədir? Bu tutuquşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

pirtûk

Ev çiyey? Ev pirtûke.
Bu nədir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsah

Ev çiyey? Ev tîmsahe.
Bu nədir? Bu tîmsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çiyey? Ev utiye.
Bu nədir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is an iron.

guh

Ev çiyey? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû

bilûr

Ev çiyey? Ev bilûre.
Bu nədir? Bu tütəkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çiyey? Ev brûske.
Bu nədir? Bu ıldırımır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

Vv

çav

Ev çiyey? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

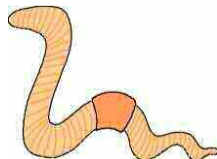
keVok

Ev çiyey? Ev keVoke.
Bu nədir? Bu göyörçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çiyey? Ev gule.
Bu nədir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çiyey? Ev kurme.
Bu nədir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

çûk

Ev çiyey? Ev çûke.
Bu nədir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupişk

Ev çiyey? Ev dupişke.
Bu nədir? Bu əqrəbdir.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a skorpion.

bivir

Ev çiyey? Ev bivire.
Bu nədir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is an axe.

berçavik

Ev çiyey? Ev berçavike.
Bu nədir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glasses.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBƏ-ALFABƏYA BI FERHENG

Ww

werdek

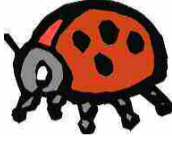
Ev çîye? Ev werdeke.
Bu nədir? Bu ökdəkdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

wêne

Ev çîye? Ev wêneye.
Bu nədir? Bu şəkildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

Xx

xalxalok

Ev çîye? Ev xalxaloke.
Bu nədir? Bu arabüzəndir.
Что это? Это крест.
Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

xanî

Ev çîye? Ev xanîye.
Bu nədir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

Yy

xîyar

Ev çîye? Ev xîyare.
Bu nədir? Bu xiyardır.
Что это? Это огурец.
What is it? It is a cucumber.

heyve

Ev çîye? Ev heyve.
Bu nədir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

ew r

Ev çîye? Ev ewre.
Bu nədir? Bu buluddur.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

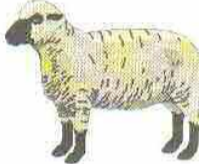
kew

Ev çîye? Ev kewe.
Bu nədir? Bu kəklıdır.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

xaç

Ev çîye? Ev xaç e.
Bu nədir? Bu xaçdır.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

berx

Ev çîye? Ev berxe.
Bu nədir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

1

yek

Ev çîye? Ev yeke.
Bu nədir? Bu birdir.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

çiya

Ev çîye? Ev çiyaye.
Bu nədir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

ziman

Ev çîye? Ev zimane.
Bu nədir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

zengil

Ev çîye? Ev zengile.
Bu nədir? Bu zəngdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

zerik

Ev çîye? Ev zerike.
Bu nədir? Bu vedrədir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

derzi

Ev çîye? Ev derziye.
Bu nədir? Bu iynədir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

TƏBRİK EDİRİK!

Çox hörmətli Ədalət müəllim sizi ad gününüz münasibəi ilə Azərbaycan Kürdləri İctimai Birliyi və "Diplomat" qəzetinin idarə heyəti adından təbrik edirik, Sizə həyatda can sağlığı, ailə xoşbəxtliyi, yaradıcılıq uğurları, işlərinizdə müvəffəqiyyətlər arzu edirik və Allahtəaladan sağlam aslanlar kimi 100-il ömür arzu edirik o, gün olsun ürəyi sizi istəyən ailə üzvləri, qohum və dostlarla, nəvə-nəticələrlə 100-illiyinizi təmtəraqlı toy büsatla qeyd edəsiniz İnşəAllah.

ALFABƏ				DİKARİ BIXWİNİ
KURDİ		Azərbaycan		
N b/s	ya bi tîpên latîni	ya bi tîpên kirîli	Latîni	
1	Aa	Aa	Aa	Artêş, armanc, av, agir, azadî, adar, azêrî, aram, artêş,
2	Bb	Бб	Bb	Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
3	Cc	Цц	Cc	Cûdî, cêr, ceş, Decle, Cefer, Cemîl, cêv, Cello,
4	Çç	Чч	Çç	Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
5	Dd	Дд	Dd	Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
6	Êê	Ее	Ee	Êlnûr, êvar, êzîng, êş, êlek, Êldar,
7	Ee	Яя	Əə	Enî, ewr, erê, Ewreman, Elî, elek, Elegez, Erzurum,
8	Ff	Фф	Ff	Ferat, frtone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
9	Gg	Гг	Gg	Gerîlla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
10	Hh	Нн	Hh	Hewlêr, havîn, hirç hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
11	Îî	Ии	Ii	Îsal, îni, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, Îbrahîm, Îran
12	Ii	Ьь	Ii	Kirin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminîk,
13	Jj	Жж	Jj	Jîyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
14	Kk	Кк	Kk	Kurdistan, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
15	Ll	Лл	Ll	Lûr, legleg, gul, bilbil, dil, Laliş, Lêyla, lazim, lempe, limon
16	Mm	Мм	Mm	Mîdîa, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Misir,
17	Nn	Нн	Nn	Nan, nêrî, nig, Nîva, nevî, ner, nav, nas, hinar, Hesên,
18	Oo	Оо	Oo	Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
19	Pp	Пп	Pp	Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
20	Qq	Qq	-	Quling, qawe, qîr, qelem, qaîş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
21	Rr	Рр	Rr	Ro, Rostem, zer, ber, gerîlla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
22	Ss	Сс	Ss	Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
23	Şş	Шш	Şş	Şoreş, şev, şe, şene, şêr, şûr, şapik, şalik, şirîn, sekir, şewaş
24	Tt	Тт	Tt	Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tîfing, top,
25	Ûû	Уу	Uu	Kûr û dûr, pênuş, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
26	Ûu	Юю	Ûü	Gul, sur, dudu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
27	Vv	Вв	Vv	Vala, vrvêşî, vira, vîalî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
28	Ww	Ww	-	War, welat, Weçîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
29	Xx	Xx	Xx	Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xelîl, xalo, xatî, Xalid, xaç, xêr, xas
30	Yy	Йй	Yy	Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
31	Zz	Зз	Zz	Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zelal, Zîver, zêytûn

Neçirvan Barzani: Dünya barışı tehlike altında

Neçirvan Barzani, dünya barışının tehlike altında olduğunu, istikrarsızlığın ise Irak'ın gelişmiş bir ülke haline gelmesi önünde engel olduğunu söyledi.

Başkent Erbil'de Hollanda merkezli Spark kuruluşu tarafından yapılan "İlimlilik Yoluyla Barış Konferansı"nda konuşan Kürdistan Bölgesi Başkanı Neçirvan Barzani, "Dünya, birtakım kriz ve zorlukla uğraşıyor. Barış, her zamankinden daha elzemdir. Dünyanın karşı karşıya olduğu krizler nedeniyle barış tehlike altındadır" ifadelerini kullandı.

Irak'ın durumuna değinen Barzani, "Irak, tarih boyunca tehlike, savaş ve istikrarsızlığa maruz kalmıştır. Birçok kaynak boşa harcanmıştır. İlimlilik ve barışla, Irak dünyanın en gelişmiş ülkeleri arasında sayılabilir" dedi.

Irak'ta barış ve ilimliliğin olmamasının, bölgede ve dünyada sorunlara yol açtığını ifade eden Barzani, "Mezhepsel ve etnik çatışmaların haricinde, Irak'ın kuruluşundan bu yana Kürdistan halkı ve bileşenlerine yapılan zulüm, Irak ve bölgeye çok sayıda savaş, yıkım ve felaketi beraberinde getirdi. Bölge barışı ve istikrarına da zarar vermiştir" diye konuştu. **PeyamaKurd**

Bennett: "İran, nükleer faaliyetleri konusunda dünyaya yalan söyledi"

Viyana'daki nükleer müzakere görüşmeleri devam ederken Tel Aviv yönetimi, Tahran'a ağır suçlamalarda bulundu.

İran ve nükleer faaliyetleri konusunda değerlendirmelerde bulunan İsrail Başbakanı Naftali Bennett, İran'ın, nükleer enerji programı konusunda "dünyaya yalan söylediğini" ileri sürdü.

İsrail Başbakanı Bennett, İsviçre'nin Davos kasabasında düzenlenen Dünya Ekonomik Forumu'nda (WEF) konuşan İran Dışişleri Bakanı Hüseyin Emir Abdullahiyan'ın İsrail'i kastederek, "Maalesef, Siyonistler çok fazla yalanlar yayıyor-

lar." ifadelerine karşı görüntülü bir mesaj yayınlarak iddialara cevap verdi. Bennett, açıklamalarında ellerinde bazı kağıtlar tutarak, "Yalanlar mı yayıyoruz? Hadi ama, işte burada yalanlarınızın kanıtını ellerimde tutuyorum" ifadesini kullandı.

"Paçayı kurtarmak için kanıtları sakladılar"

İran'a ağır suçlamalarda bulunan İsrail Başbakanı mesajında şu sözlere yer verdi:

"Görüyorsunuz, İran, Atom Ajansı'na (Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı) ait gizli belgeleri çaldıktan sonra, bu bilgileri Atom Ajansı'nın nelere ulaşmayı umduğunu öğrenmek için kullandı. Daha sonra uydurma hikayeler ürettiler ve nükleer incelemelerden paçayı kurtarmak için kanıtları sakladılar."

Ayrıca Bennett, elindeki kağıtları işaret ederek, "Peki bunu nasıl biliyoruz? Çünkü birkaç yıl önce İran'ın aldatmacalı planına el koyduk. Ve tam burada, benim ellerimde" dedi. **PeyamaKurd**

Macron'dan Başkan Barzani'ye Amedi saldırısına ilişkin başsağlığı!

PeyamaKurd - Duhok'un Amedi ilçesinde PKK saldırısında yaşamını yitiren 2 çocuk için başsağlığı nedeniyle Macron'un Başkan Barzani ile görüştüğü açıklandı.

Yapılan görüşmede Kürdistan Bölgesi ve Irak'taki son gelişmeler ile siyasi durumun yanı sıra son yaşananlarla ilgili Macron'un PKK saldırılarında hayatını kaybedenlerle ilgili taziye mesajında bulunduğu ifade edildi.

Görüşmeye dair Fransa Cumhurbaşkanlığı Sarayı'ndan (Elysee) bugün yapılan açıklamaya göre, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, Başkan Mesud Barzani ile telefonda görüştü.

Açıklamaya göre, Macron ile Başkan Barzani'nin telefon görüşmesi sırasında Irak ve Kürdistan Bölgesi'ndeki siyasi durumu, güvenliği ve Irak'ın iç işlerine yönelik dış müdahale konularını

ele alınırken Başkan Barzani'nin Macron'u yeniden Fransa Cumhurbaşkanı seçilmesi nedeniyle tebrik ettiği kaydedildi. Macron'dan Başkan Barzani'ye başsağlığı!

Ayrıca açıklamada Cumhurbaşkanı Macron, Duhok'un Amedi ilçesinde dün 2 çocuğun hayatını kaybetmesinden ötürü Başkan Barzani'ye taziyelerini ilettili. **peyamakurd.com**

Erbil'e çağrıda bulunan İran'a Kürt partilerinden yanıt!

İran Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Said Hatipzade, Rojhilatlı Kürt partilerin "İran vatandaşlarının geri dönmeye izin vermediğini" iddia ederek, Kürdistan Bölgesi'ne bu kişilerin akıbetini aydınlatma çağrısında bulundu. Rojhilatlı partiler ise, kimseyi zorla alıkoymadıklarını açıkladı.

Hatipzade yaptığı açıklamada, "Dışişleri Bakanlığı makamları bu vatandaşlarımızın durumu hakkında bilgilendirildikten sonra, gerek Tahran'dan, gerek Irak Dışişleri Bakanlığı makamları ve gerekse de konsoloslüğümüz üzerinden yerel yönetimlerden bu konuyu takip etmeleri istenmiştir. Ayrıca Irak hükümetine bir muhtıra sunularak akıbetlerini belirlemek için özel bir komite kurulması talep edildi. Irak hükümeti bize bu konuda doğru dürüst bir yadında bulunmadı. Tüm sorumluluk Irak merkezi hükümetine aittir. İran İslam Cumhuriyeti bu vatandaşlarımızın akıbetini netleştirmek için elinden geleni yaptı, yapacak. Irak Kürdistan Bölgesi'ni

de muhatap alıyor ve vatandaşlarımızın akıbetinin bir an önce aydınlatılması

ması için Kürdistan Bölgesi hükümetine baskı uygulamayı amaçladığını" dile

gerektiğini söylüyorum" dedi.

"Kürt partilerden yanıt gecikmedi"

Kürt partilerin oluşturduğu Rojhilat Koordinasyon Merkezi Sözcüsü Ata Nasır Saqizi ise, söz konusu iddialara dair, "Partilerin faaliyetlerini sınırlandırıl-

getirdi.

Saqizi, "Partilerimize üye veya peşmerge olarak katılım tamamen gönüllülük esasına dayanıyor. Geri dönmek isteyen hiç kimseye engel olunmuyor" diye ekledi. **PeyamaKurd**

Peşmerge Bakanlığı: PKK, Hizbullah ve Haşdi Şabi ile işbirliği yapıyor

Peşmerge Bakan Yardımcısı Serbest Lezgin katıldığı bir televizyon programında PKK'nin siyasetini eleştirerek, "PKK, Lübnan Hizbullahı, Suriye rejimi ve Haşdi Şabi'yle işbirliği yapıyor" dedi.

Lezgin, PKK'nin siyaseti ve Kürdistan Bölgesi'ndeki varlığıyla ilgili açıklamalar yaptı. "PKK birçok yabancı elin olduğu bir güç haline geldi" diyen Lezgin, PKK'nin Kürdistan Bölgesi Hükümeti'ne karşı kullanılacağını söyledi.

PKK'nin özellikle Kürdistan Bölgesi'ne yönelik politikasını gözden geçirmesi gerektiğini dile getiren Serbest Lezgin, "Kürt olsalardı, Afrin, Serêkaniyê ve Grê Spî'yi Türkiye'ye teslim etmezlerdi. Birkaç kenti daha onlara teslim edebilirler. Eğer PKK'de Kürt hissiyatı varsa Kürdistan Bölgesi'ne karşı politikasını gözden geçirir" dedi.

PKK'nin varlığının Türkiye'nin Kürdistan Bölgesi'ne güç göndermesine gerekçe olduğunu ifade eden Lezgin, şöyle devam etti:

"Suriye'de aynı durum var, PKK'nin varlığı Türkiye'nin müdahaleleri için uluslararası meşruiyet meydana getiriyor, meşruiyet olmazsa bile uluslararası

bir sessizlik oluyor.

lığını devam ettirdiği bölgelerde

PKK Kürt olsa Kürdistan Bölgesi'nin durumunu, konumunu gözetir ancak hiçbir şekilde bunu göz önünde bulundurmuyor. PKK başka milletlerin ajandalarını uyguluyor. PKK, Çemçemal bölgesinde üs kurdu ve Erbil'e roket saldırısı düzenleyen gruplarla birlikte hareket etmenin yanı sıra saldırılara da katılıyor."

"PKK varlığından dolayı Türkiye'nin eline geçti"

PKK'nin Kürdistan Bölgesi'nde var-

Türkiye'ye karşı koyamadığını ifade eden Lezgin, "Tam aksine Türkiye zamanla Kürdistan Bölgesi'ne daha fazla güç gönderdi. PKK'nin varlığından dolayı boşaltılan Zaho, Hacı Omeran ve Sidekan'ın sınır bölgeleri Türkiye'nin eline geçti" diye ekledi.

Ayrıca, PKK'yle yapılan resmi ve gayrresmi görüşmelerde kendilerine Kürdistan Bölgesi'nde silahlı mücadeleden vazgeçmelerini talep ettiklerini sözlerine ekledi. **PeyamaKurd**

Каземи отдает директивы силам безопасности и Армии

Сегодня, в понедельник, главнокомандующий вооруженными силами Мустафа Аль-Каземи

требующие больших усилий». Он добавил, что «имеются явные полевые и военные дости-

перемещение наркотиков через международные границы, а также отслеживать и задерживать торговцев, пропагандистов и потребителей несет ответственность за устранение этого бедствия, разрушающего социальную ткань».

Он также поручил «службам безопасности разработать планы по обеспечению необходимой защиты опор электропередач и защитить их от нападения террористических элементов, а управлениям полиции поручил работать с муниципальными департаментами в столице, Багдаде и провинциях по устранению злоупотреблений в отношении населения» и частной собственности, а также показывать города соответствующим образом».

Аль-Каземи также поручил Управлению энергетической полиции выполнять свои обязанности по обеспечению защиты нефтепроводов и предотвращению любых злоупотреблений ими. Все органы безопасности применяют подлежащие исполнению юридические ордера на арест и следят за соблюдением юридических процедур, в дополнение к жесткому поведению по отношению к тем, кто нарушает права сотрудников службы безопасности при выполнении своих обязанностей, а лидеры должны защищать своих аффилированных лиц от любых нападений клана, которые могут ослабить их власть. **ПСКмедиа**

издал ряд специальных директив силам безопасности и вооруженным силам страны.

Аль-Каземи сказал во время своего присутствия на расширенной конференции по безопасности лидеров безопасности, состоявшейся в штаб-квартире Объединенного оперативного командования: «Мы сталкиваемся с некоторыми проблемами, которые имеют многочисленные последствия, которые, в свою очередь, нашли свое отражение в аспектах финансирования, управления и других. ... Ответственность за защиту нашей страны и общества от наркотиков и оружия несут службы безопасности и вооруженные силы». Это большие задачи,

жения в преследовании террористических остатков ИГИЛ, и крайне важно отметить усилия разведки, сопровождающие эти операции, и мы должны придать импульс противодействию организованной преступности и диверсионным элементам».

Аль-Каземи отдал директивы Командованию пограничной службы Министерства внутренних дел о продолжении и укреплении предпринятых усилий; Чтобы предотвратить проникновение и контрабанду наркотиков, используя ресурсы Министерства внутренних дел для обеспечения этого, «мы призываем все службы безопасности и разведки, а также пограничников предотвращать

Шаги, предпринятые для объединения сил пешмерга

Старший голландский военный советник министерства по делам пешмерга в понедельник сообщил СМИ, что усилия по объединению сил пешмерга продолжаются, и

взаимодействие со стороны обеих сил Пешмерга очень четко пытаются перебросить как можно больше бригад в МОРА (Министерство по делам пешмерга)", -

процессе есть хорошие подвижки.

Хотя силы Пешмерга находятся в ведении министерства Пешмерга, два крупнейших подразделения этих сил разделены между ПСК и ДПК. Силы Отряда 70 связаны с ПСК, а силы Отряда 80 контролируются Демократической партией Курдистана (ДПК), составляя большую часть сил Пешмерга, насчитывающих более 100 000 военнослужащих.

Глобальная коалиция выполняет консультативную роль для министерства, предлагая обучение бригадам, а также наблюдая за процессом реформирования министерства.

За последние несколько лет Региональное правительство Курдистана (КРГ) включило в свою повестку дня объединение сил пешмерга, и, несмотря на то, что были предприняты разумные шаги в направлении объединения, и ряд бригад, контролируемых ПСК и ДПК, был добавлен к министерству, многие остаются делать это. **ПСКмедиа**

бригады, контролируемые партией, предпринимают шаги для присоединения к министерству.

«Обе стороны действительно готовы сотрудничать с международной консультативной группой, особенно мы видим активное

сказал капитан Барт ван ден Хеувел, старший голландский военный советник министерства пешмерга, сказал СМИ.

«Мы определенно видим хорошие признаки с обеих сторон», — сказал он, добавив, что в этом

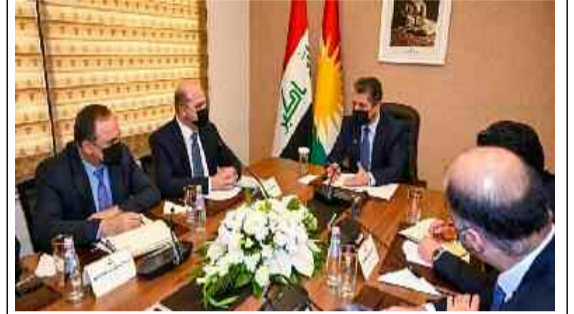
На трех заводах в Эрбиле вспыхнул крупный пожар

Огромный пожар вспыхнул в ряде лабораторий города Эрбиль в понедельник вечером, при этом размер понесенных убытков пока не известен. По информации, полученной PUKmedia, что на трех огромных заводах возле автосалонов в Эрбиле, возле багдадского гаража вспыхнул огромный пожар, и размер убытков пока не известен. Наш корреспондент сообщил, что отряды гражданской обороны борются с огнем. Причина пожара пока не известна. **ПСКмедиа**

Премьер-министр Барзани намерен увеличить зеленые зоны в городах Курдистана

Премьер-министр Иракского Курдистана Масрур Барзани посетил совещание в министерстве самоуправления и туризма Регионального правительства Курдистана (КРГ).

В ходе заседания, в котором приняли участие члены совета министерства, советники, генеральные директора, а также представители независимых администраций, премьер призвал к развитию туристических объектов и расширению зеленых зон для обеспечения здоровой окружающей среды.

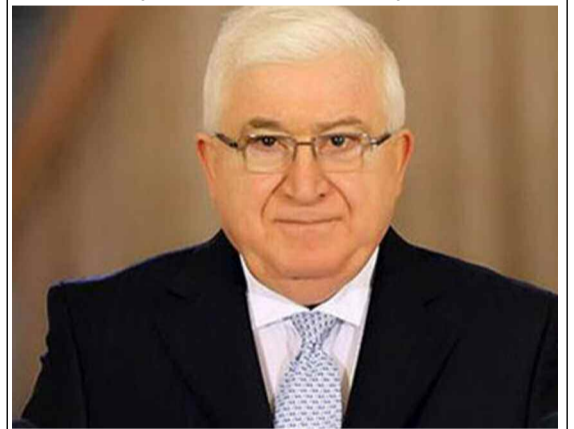
Барзани также подчеркнул важность развития туристического сектора и туристических объектов в Курдистане, являющихся важными источниками доходов.

Кроме того, курдский лидер подчеркнул необходимость увеличения зеленых зон в городах Курдистана, отметив, что расширяющиеся городские территории должны соответствовать международным стандартам в области окружающей среды, здравоохранения и общественных услуг.

В ходе встречи министр муниципалитетов и транспорта Сасан Авни проинформировал должностных лиц о работе, проектах и планах министерства по предоставлению гражданам услуг и реализации повестки дня девятого кабинета министров. **kurdistan.ru**

Фуад Масум: ПСК вернула надежду народам Курдистана

Д-р Фуад Масум, член Учредительного собрания Патриотического союза Курдистана, подтвердил сегодня, во вторник, что соз-

дание Патриотического союза представляет собой историческую необходимость и вернуло надежду массам народа Курдистана.

Это пришло через телеграмму доктора Фуада Масума, в которой он заявил:

«47 лет назад, 1-6-1975, создание Патриотического союза Курдистана было объявлено 7 основателями, которыми являются (президент Мам Джалал Талабани, Доктор Фуад Масум, Науширван Мустафа, Адель Мурад, Абдул Раззак Файли, Омар Шейхмус и доктор Камаль Фуад

Курдистан, в то время, когда президент Мам Джалал и Науширван Мустафа вернулись в Курдистан, мы и ряд товарищей из-за границы работали от имени руководства за границей и прилагали усилия для получения оружия и некоторых других вещей.

После окончания революции массы народа Курдистана были разочарованы, но с созданием Патриотического союза Курдистана к народным массам вернулась надежда и Патриотический союз смог создать более благоприятные условия. **ПСКмедиа**

ДИПЛОМАТ

№ 20 (484) 25-31 Май 2022-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Премьер-министр Барзани и делегация JICA обсудили дальнейшее расширение сотрудничества

30 мая премьер-министр Иракского Курдистана Масрур Барзани принял делегацию Японского агентства международного сотрудничества (JICA), прибывшую во главе

с генералом Йонедой, главным представителем агентства в Ираке, для обсуждения сотрудничества в различных областях.

Делегация JICA проинформировала премьер-министра о своих проектах в Курдистане, связанных с водными путями, сельским хозяйством, электроснабжением и, что наиболее важно, проектом помощи министерству муниципалитетов и туризма во вне-

сении поправок в генеральный план города Эрбиль.

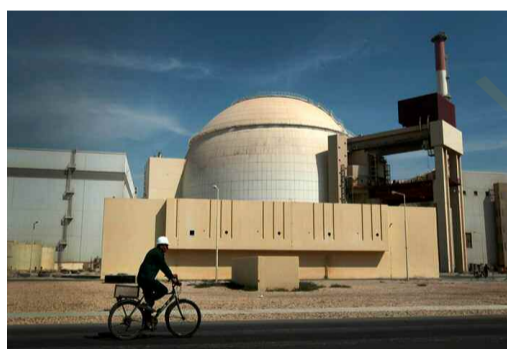
"Премьер-министр Барзани высоко оценил работу агентства и выразил благодарность за сотрудничество. Премьер-министр отметил, что JICA профессионально выполняет свою работу, и выразил желание КРГ [Регионального правительства Курдистана] в дальнейшем укреплять сотрудничество с агентством", - говорится в пресс-релизе.

Находясь в Давосе на ежегодном саммите Всемирного экономического форума в начале этого месяца, премьер-министр Барзани встретился с президентом JICA Акихико Танакой, чтобы обсудить деятельность агентства в Ираке и Курдистане.

"Мы знаем, что нашим аграриям нужны новые тракторы, комбайны и посевная техника; предпринимателям нужны небольшие кредиты и налоговые льготы для роста стартапов", — написал премьер-министр Барзани в Твиттере после встречи. "У Японии общие интересы с нашим народом. Президент JICA Акихико Танака и я обсудили, как они могут поддержать эти цели". kurdistan.ru

МАГАТЭ узнало о накоплении Ираном более 40 кг обогащенного урана

МАГАТЭ узнало о накоплении Ираном более 40 кг обогащенного урана. Иран накопил 43 кг обогащенного на 60% урана, таким образом, прибавив к сделанному ранее запасам почти 20 кг, сообщает в понедельник агентство Bloomberg со ссылкой на ежеквартальный доклад МАГАТЭ.

"При отсутствии ограничений Иран накопил 43 кг урана, обогащенного на 60% - увеличение на 30% за последние три месяца", - говорится в докладе.

Западные СМИ отмечают, что запасы обогащенного урана страны теперь более чем в 18 раз превышают лимит, установленный в 2015 году. По состоянию на 15 мая 2022 года Иран имел в своем распоряжении более 3,8 тыс. кг обогащенного урана. При этом Иран продолжает обогащение урана до уровней, превышающих лимит в 3,67%, предусмотренный в изначальной сделке. Страна обладает ураном, обогащенным на 60%, а также ураном, обогащенным на 20%: его у Ирана около 238 кг.

В другом документе МАГАТЭ, с которым также ознакомился Bloomberg, эксперты МАГАТЭ сообщают, что власти страны продолжают блокировать расследование происхождения следов урана, обнаруженных на ряде иранских объектов.

"Иран не предоставил объяснения, которое бы внушало доверие с технической точки зрения. Агентство не может подтвердить верность и полноту заявлений Ирана в соответствии с соглашением о всеобъемлющих гарантиях", - заявил глава МАГАТЭ Рафаэль Гросси.

В 2015 году Иран и страны "шестерки" - пять постоянных членов Совбеза ООН и Германия - заключили Совместный всеобъемлющий план действий (СВПД), ядерное соглашение, согласно которому Тегеран должен ограничить развитие своей ядерной программы исключительно мирными целями. Были согласованы специальные параметры, включая уровень обогащения урана, допуск на иранские ядерные объекты инспекторов МАГАТЭ в обмен на поэтапное снятие санкций. Бывший президент США Дональд Трамп в 2018 году в одностороннем порядке вышел из СВПД и возобновил действие антииранских санкций, что побудило Тегеран к постепенному отказу от соблюдения некоторых условий сделки.

Впоследствии с апреля по декабрь 2021 года Иран и ряд мировых держав провели несколько раундов переговоров в Вене с целью восстановления СВПД. США напрямую в них не участвуют. kurdistan.ru

Собрание РОО «Ассоциация «Барбанг»

28.05.2022 года на базе Дома дружбы города Алматы, прошло собрание РОО «Ассоциация «Барбанг» курдов Казахстана» для обсуждения Республиканского Референдума, который пройдет 5 июня 2022 года. Темой прошедшего Круглого стола стало: «Жаңа Қазақстан - путь в будущее».

В мероприятии приняли участие: Президент РОО «Ассоциация «Барбанг» курдов Казахстана» Алиев А.З., Председатель греческого этнокультурного центра «Филия» Иорданиди Г.К., Заведующий Секретариатом АНК г. Алматы Балгимбаев Н.А., Члены Ассамблеи народа Казахстана, молодежь Ассамблеи народа Казахстана и др.

В ходе мероприятия участники обсудили значимость и актуальность предложенных поправок в 33 статьи Конституции РК, а также какую роль сыграют данные новшества в построении нового Казахстана.

Суд Киркука приговорил курдского политика к шести годам заключения

31 мая иракский суд в спорной курдской провинции Киркук приговорил курдского политика к шести годам тюремного заключения за якобы "причинение вреда государственным учреждениям".

Ребвар Талабани, бывший председатель провинциального совета Киркука, осудил это решение и назвал его "еще одним политическим шагом" Ирака, направленным против курдов спорной провинции.

"Это связано с текущей политической ситуацией в Киркуке и Ираке.

Мы видим, как Ирак борется за новое правительство, а заговоры все еще существуют", — сказал он в интервью "BasNews", отметив, что решение было принято без предварительного уведомления его адвоката.

Отвечая на вопрос, может ли приговор быть связанным с его поддержкой референдума о независимости Курдистана в 2017 году и делом о поднятии флага Курдистана в Киркуке того же года, Талабани сказал, что "это главная проблема".

Суд выдал ордер на арест Талабани, запретил ему выезд за границу и распорядился о конфискации его имущества.

Ранее Талабани был влиятельным должностным лицом в провинциальном совете Киркука до того, как Багдад в одностороннем порядке распустил совет.

С октября 2017 года, когда иракская армия при поддержке проиранских шиитских ополченцев захватила Киркук и вытеснила курдские силы и правительственных чиновников, несколько десятков местных курдских официальных лиц были смещены со своих постов и заменены арабами. kurdistan.ru

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXİR SULEYMAN

Tel: +994 50 352-33-18

Baş redaktorun müavini:

Ramiz Qərib

Xüsusi müxbir:

Tariyel Cəlil

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın

mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə

S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakı Az1040, soqaq

S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица

С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar

mərkəzində yığılıb səhifələnilib və

"Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.

e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filialı

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500